

Стенографски дневник

на

6. заседание

Понеделник, 9 февруари 1953 г.

Открито в 15 ч. 10 м.

Председателствувал председателят Фердинанд Козовски.

Секретари: Георги Арачийски и Иван Куршумов.

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.		Стр.
Съобщения:		За кооперациите (Приемане)	77
Законопроекти	72	Говорили: Стойчо Йорданов	79
Дневен ред:		Огнян Дочков	80
Законопроекти:		За изменение и допълнение на Наказателния закон, за отменяване на Наредбата-закон за снабдяване и цените и на членове 8 и 9 от Указа за уреждане на вътрешната търговия (Приемане)	84
За бюджета на Народната република България за 1953 г. (Продължаване на разискванията и приемане)	72	За изменение наименованието на Министерството на строежите и пътищата	86
Говорили: Министър-председател Вълко Червенков	72	Дневен ред за следващото заседание	87
министър Кирил Лазаров	72		

(В 15 ч. и 7 минути в залата влиза министър-председателят др. Вълко Червенков, посрещнат със ставане от всички присъстващи и с бурни и продължителни ръкопляскания)

Председател Фердинанд Козовски: (Звъни) Другарки и другари народни представители! Необходимият брой народни представители присъствуват. Откривам заседанието.

В Бюрото на Народното събрание са постъпили за разглеждане следните законопроекти и предложения:

1. Законопроект за установяване стабилност на работната сила в предприятията и учрежденията.
2. Законопроект за избиране Народно събрание на Народната република България.
3. Предложение за избиране Главен прокурор на Народната република България.
4. Предложение за избиране на Върховен съд на Народната република България.

Преминваме към точка първа от дневния ред:

Продължаване разискванията по законопроекта за бюджета на Народната република България за 1953 г.

Думата има председателят на Министерския съвет на Народната република България др. Вълко Червенков.

(На трибуната отива другарят Вълко Червенков. Залата кнати от бурни и възторжени овации. Народните представители, станали прави, горещо приветствуват другаря Червенков)

Министър-председател Вълко Червенков:

УСПЕХИТЕ НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКОТО СТРОИТЕЛСТВО

Другари и другарки народни представители! В доклада на министъра на финансите и в станалите обширни разисквания по него беше ярко показан бурният подем на народното стопанство и народната култура, който характеризира сега развитието на нашата страна. Бюджетът е огледало на това развитие. Цифрите в него сочат — докъде сме стигнали, накъде и с какви темпове вървим.

По равнището на промишлената продукция нашата първа петилетка беше изпълнена още в началото на 1952 година. Обемът на промишлената продукция миналата година надхвърли предвидения по петгодишния план обем на тази продукция за 1953 година. Съотношението между производството на средства на производство и производството на средства на потребление в републиканската промишленост, набелязано от първия петгодишен план, е почти изпълнено в края на 1952 година. Изпълнен е предвиденият за първата петилетка план за селскостопанската продукция, изпълнени са и други важни показатели на плана. Първият петгодишен план, по такъв начин, в основата си е изпълнен за четири години.

И министърът на финансите, и взелите досега думата по неговия доклад министри и народни представители изтъкнаха подробно, с факти и данни, достигнатите големи успехи в социалистическото развитие на страната — в капиталните строежи, в промишленото производство, в по-нататъшното зазакване на селскостопанските производствени кооперативи, в борбата за

високи добиви и висока продуктивност в земеделието и в животновъдството, в стокооборота, в работата на държавната и кооперативна търговия, в укрепване на финансовата и кредитната наша система, в по-нататъшното издигане на материалното и културното равнище на трудещите се, специално на тяхното здравеопазване, на стремителния растеж на раждаемостта. Накто в доклада, така и в разискванията беше убедително посочен големият скок, извършен през последните години в икономическото, общественото и културното развитие на страната по пътя на социализма. Преобразява се обликът на нашата родина, потънала в строежи. В нейните равнини и планини дишат комините на стотици нови заводи, фабрики, електроцентрали, мини и други предприятия, построени по последната дума на съветското строителство и съветската техника. Шестдесет на сто от обработваемата площ в страната е кооперирана. В грамадното си мнозинство кооперативните земеделски стопанства имат вече зад гърба си два-три успешно проведени селскостопански производствени цикла. Те разполагат с растяща база от съветски трактори и комбайни и други селскостопански машини — отечествено производство. Те разполагат вече със солидна отечествена база за производство на химически торове. Работят и крепнат от ден на ден свършено нови за нашата страна клонове на промишлеността, като машиностроенето, електрическата и химическата промишленост, производството на строителни материали. Скоро ще влезе в строй първият български металургически завод «В. И. Ленин». Скоро ние ще добиваме свой, български петрол.

Няма в нашата страна безработица. Премахната е нищетата (паутиризацията) в нашето село. В единен порив трудещият се български народ самоотвержено работи, за да построи социализма, да осигури своето материално благополучие, своя небивал културен възход. Неговият трудов устрем и растящото му самочувствие на истински господар на съдбините си намира израз в социалистическото съревнование, в ударничеството, в движението на последователите на съветските стахановци, в появата на все по-увеличаващия се брой на новатори, герои на социалистическия труд — в промишлеността и селското стопанство — майстори на висока производителност на труда и на високи добиви, на орденоносци и лауреати на Димитровска награда. Убедително, също така, в доклада на министъра на финансите и в разискванията беше обоснован и доказан творческият и реалният характер на предложения бюджет на Републиката на 1953 година.

Какво показват успехите в развитието на народното стопанство?

Те показват, че нашата страна бързо се индустриализира. Цялото народно стопанство бързо расте. То е в подем. Расте стокооборотът — вътре в страната, във външната ни търговия. Расте и крепне нашата финансова и кредитна система. Расте транспортът. Расте националният доход. Расте бюджетът. Това е безспорен факт. Но в каква посока върви това развитие. Данните за растежа на относителното тегло на промишлеността в системата на народното стопанство, на производството на средства на производство към цялата промишлена продукция, както

и на стоковата продукция на промишлеността към цялата стокова маса в страната показват, че това развитие върви с ускорени темпове по пътя на индустриализацията на страната, че нашата страна от назадна аграрна страна със слаба лека индустрия се превръща в индустриално-земеделска страна. Данните пък за растежа на относителното тегло и командната роля на социалистическите форми на стопанството по отношение към капиталистическите стопански форми и частностоковия сектор в народното стопанство (в областта на капиталовложенията, на общата продукция в промишлеността и в селското стопанство, в стокооборота на едро и на дребно) показват, че нашата страна с бурни темпове се преобразява в социалистическа страна. В областта на промишлеността социализмът у нас е победил окончателно и безвъзвратно. Той е победил в областта на стокооборота не само на едро, но и на дребно. В селското стопанство той е пуснал вече много дълбоки корени, все по-широко се внедрява, изтласквайки от него стъпка по стъпка капиталистическите елементи.

Скоро ние ще разполагаме с окончателни данни за изпълнението на петилетката в четири години и ще ги обнародваме. Изводът, обаче, за резултатите от развитието на народното стопанство през последните четири години и сега е съвършено ясен. Нашата страна с бързи темпове се индустриализира, т. е. развива своята тежка индустрия, машиностроенето, производството на средства на производство на социалистически основи, бързо и уверено се превръща в социалистическа страна.

II

СОЦИАЛИСТИЧЕСКАТА ИНДУСТРИАЛИЗАЦИЯ НА БЪЛГАРИЯ Е НЕМИСЛИМА БЕЗ ПОМОЩТА И ДРУЖБАТА НА СЪВЕТСКИЯ СЪЮЗ

Социалистическата индустриализация на нашата страна, както и социалистическата индустриализация на другите народнодемократически страни, е органически свързана с помощта и дружбата на Съветския Съюз, с взаимопомощта на страните от образуваната след Втората световна война социалистически лагер. Тя не се отличава и не може да се отличава по вътрешните си закономерности, по основните принципи, върху които почива, от извършената социалистическа индустриализация в Съветския Съюз. Тя се осъществява въз основа на същите закономерности и принципи, открити и разработени от Ленин и Сталин, които бяха приложени блестяще в Съветския Съюз. И иначе не може да бъде. Иначе никаква социалистическа индустриализация не е възможна. Но тя, осъществявайки ленинско-сталинските принципи и закономерности, следвайки пътя на съветската социалистическа индустриализация, не само изцяло се опира на опита на съветската социалистическа индустриализация, използва този опит, но има и пряката огромна и безкористна помощ на индустриално-могъщия Съветски Съюз. Това обстоятелство съставлява особено важна отличителна черта на социалистическата индустриализация на народнодемократическите страни. То е решаващо обстоятелство за социалистическата индустриализация на народнодемократическите страни, и особено за такива страни, като нашата, страшно изостанали в своето развитие.

Социалистическата индустриализация в Съветския Съюз беше извършена, както е известно, без никаква материална и друга помощ отвън. Съветският Съюз от никъде не получи заеми или кредити. Той беше единствената страна на пролетарската диктатура. Заобиколен от всякъде с капиталистическо враждебно обкръжение, той проведе своята социалистическа индустриализация със собствени сили, с напрежението на всички свои вътрешни ресурси и възможности, под ръководството на великата Комунистическа партия на Съветския Съюз, осъществявайки гениалните идеи на Ленин и Сталин за социалистическата индустриализация. Тази индустриализация беше извършена с изумително бързи темпове, в неимоверно кратък исторически срок и с оглед да удовлетвори самостоятелно всички потребности на народното стопанство, в това число и потребностите на прехода от социализма към комунизма.

На 19 ноември 1928 г. другарят Сталин в своята реч пред пленума на ЦК на ВКП(б), разглеждайки въпроса за социалистическата индустриализация на Съветския Съюз, заяви:

«Въпросът за бързия темп на развитието на индустрията не би стоял така остро в случай, че ние не представяхме единствената страна на пролетарската диктатура, а бяхме една от страните на пролетарската диктатура, ако ние имаме пролетарска диктатура не само в нашата страна, но и в другите, по-напреднали страни, да кажем, в Германия и Франция.

При това условие капиталистическото обкръжение не би могло да представлява за нас оная сериозна опасност, каквато то сега представлява, въпросът за икономическата самостоятелност на нашата страна, естествено, би отишел на заден план. ние бихме могли да се включим в системата на по-развитите пролетарски държави, бихме могли да получим от тях машини за оподотворяване на нашата промишленост и селското стопанство, снабдявайки ги със суровини и продоволствени продукти, ние бихме могли, следователно, да развиваме нашата индустрия с по-малко бързи темпове. Но вие знаете добре, че ние нямаме още това условие и ние все още сме единствената страна на пролетарската диктатура, обкръжена от капиталистически страни, много от които стоят далеч напред от нас в технико-икономическо отношение.

Ето защо, въпросът за това — да се догонят и надминат

икономически напредналите страни, Ленин поставяше като въпрос за живот и смърт за нашето развитие.

Такива са външните условия, които ни диктуват бързи темпове за развитието на нашата индустрия.»

Посоченото положение на другаря Сталин има дълбоко принципиално, програмно значение за социалистическата индустриализация на народнодемократическите страни.

Сега, когато социализмът в Съветския Съюз е победил, когато Съветският Съюз е могъща индустриална, социалистическа страна, когато наред с него съществуват вече редица страни, които вървят по социалистически път, определят характера за развитието на икономиката на тези страни придобива тяхното искрено и основано на взаимното равнопоставяне и взаимното уважение помежду им сътрудничество, кооперирането им, при безкористната поддръжка и помощ на Съветския Съюз. Темпове на индустриализацията се обуславят, разбира се, от вътрешните възможности на отделните страни, от характера и степента на тяхното промишлено развитие, но оказваната огромна помощ в най-различни форми от страна на Съветския Съюз и взаимното сътрудничество между тези страни играе колосална, решаваща роля.

Нашата страна никога не би могла да се индустриализира със сегашните темпове, без Съветския Съюз, без неговата помощ, без наличието на социалистическия лагер, начело със Съветския Съюз. Без това условие, социалистическата индустриализация на България е немислима. Това българските патриоти знаят и никога не ще забравят. Самоотверженият труд на нашия народ, неговият дружен порив в съзиждане основите на социализма дава обилни плодове, увенчава се с успех, и нашата страна расте като социалистическа страна, народът ни — като социалистическа нация, понеже съществува в света Съветският Съюз с неговата гигантска индустриална мощ, понеже Съветският Съюз ни помага, понеже около Съветския Съюз са се сплотили появилите се, в резултат на неговата победа във Втората световна война, народнодемократически страни, с които ние братски сътрудним и си помагаме.

Вътрешните условия — изостаналостта на нашата страна в технико-икономическо отношение — ни диктуват бързи темпове на развитие на индустрията, за да навърваме вековното изостанване в по-кратки исторически срокове. Но тези условия не могат и не бива да бъдат разглеждани никога откъснато от обстоятелството, че само като неделима съставна част на социалистическия лагер, само с помощта на Съветския Съюз и в сътрудничество с народнодемократическите страни ние можем с успех да решим въпросите на социалистическата индустриализация на страната. По този път ние вървим и никаква сила от този път не може да ни отклони. Националните интереси на страната ни това изискват. Успехите, които ние имаме, вървейки по този път, потвърждават неговата правилност.

От тази гледна точка ние не бива, нито е по силите ни, да развиваме, едновременно производството на всички видове промишлени изделия, да считаме, че трябва да произвеждаме сами досущ всичко, от което се нуждае страната ни в една или друга степен. При наличието на социалистическия лагер, съставна част на който е нашата страна, това не е необходимо. Особено значение за нас сега има взаимното съгласуване на нашите народно стопански планове с оглед на интересите на всяка страна поотделно, на правилното развитие на нейните производствени сили и на социалистическия лагер като цяло. Ние ще развиваме най-енергично отечествената металургия, производството на цветни метали, на електроенергия, руди, каменни въглища, петрол, нашето машиностроене в най-тясно сътрудничество със страните на социалистическия лагер.

Расте, крепне и успешно се развива световният демократически пазар. Американските империалисти мислеха да задупат икономически страните от демократическия лагер. Известно е, че те обявиха икономическа блокада срещу Съветския Съюз, срещу Китай и народнодемократическите страни. Но казано е, че не се гаси туй що не гасне. Непреодолимо е онова, на което принадлежи бъдещето. Американските империалисти и техници започнали помагачи не само не постигнаха целта си. Напротив, на дело тяхната блокада доведе не до здущаване на световния демократически пазар, а до неговото укрепване. Съветският Съюз показа блестяще пред цял свят, че сталинските петилетки са го направили непристъпен за всякакви империалистически блокади, че той е икономически неуязвим и независим от капиталистическия пазар. Не само това. Съветският Съюз се притече на помощ на народнодемократическите страни, помогна им да преодолеят някои уязвими места в развитието на тежката промишленост и картата на американските империалисти беше бита.

Главното обстоятелство, което доведе до това, че икономическите мероприятия на американските империалисти против Съветския Съюз, Китай, Германската демократическа република и народнодемократическите страни удариха на камък, беше, както заяви другарят Сталин в своето гениално произведение «Икономически проблеми на социализма в СССР», обстоятелството, че «в периода след войната тези страни икономически се сплотиха и установиха икономическо сътрудничество и взаимопомощ. Опитът на това сътрудничество показва, че нито една капиталистическа страна не би могла да окаже такава действителна и технически квалифицирана помощ на народнодемократическите страни, каквато им оказва Съветският Съюз. Работата не е само в това, че тази помощ е максимално евтина и технически първокласна. Работата е, преди всичко, в това, че в основата на сътрудничеството лежи искреното же-

лагие да се помогне един на друг и да се постигне общ икономически подем. В резултат на това ние имаме високи темпове на развитие на промишлеността в тези страни. Може с увереност да се каже, че при такива темпове на развитие на промишлеността скоро работата ще дойде до там, че тези страни не само няма да се нуждаят от внос на стоки от капиталистическите страни, но сами ще почувствуват необходимост някъде да продават излишните стоки на своето производство».

Фактите показват, че външната търговия на страните от демократическия лагер се развива успешно, постоянно расте. Страните от демократическия лагер винаги са били готови и са готови да търгуват с капиталистическите страни въз основа на взаимната изгода и пълното равнопоставяне. Американските империалисти издигат многоетажни бариери срещу това. Но от тези бариери не демократическият лагер страда. Страдат от тях капиталистическите страни. Тези многоетажни бариери са удар по жизнените интереси на Англия, на Западна Германия, на Франция, Италия, те дезорганизира капиталистическия пазар, съкращават сферата на приложение на силите на главните капиталистически страни към световните ресурси, задълбочават общата криза на капитализма.

Демократическият лагер представлява огромна сила, способна да осигури непрекъснато и правилно развитие на производителните сили на съставляващите го страни въз основа на пълното равенство, взаимното зачитане и уважение. Той обгръща една трета част от населението на земята и разполага с неизчерпаеми възможности. Не е никак случайно поради това, че търговията между Съветския Съюз, Китай и европейските страни на народната демокрация има здрава основа и от година на година расте. Стокооборотът между страните на демократическия лагер за времето от 1948 до 1952 година се е увеличил повече от три пъти. Външно-търговският обмен, например, на Румъния през 1951 година се е увеличил, в сравнение с 1946 година — 12 пъти, на Унгария също почти 12 пъти, на Полша — повече от 6 пъти, на Чехословакия — повече от 3 и половина пъти, на България — близо 2 пъти и половина. В същото време насоката на външната търговия на европейските страни на народната демокрация се е резко изменила: в нея ниско е паднал дялът на капиталистическите държави. В стокооборота на народнодемократическите страни особено силно се е увеличило относителното тегло на Съветския съюз — за България през 1951 година то съставлява 58%, за Албания — 57%, за Румъния — 51%, за Унгария — 29%, за Чехословакия — 28%, за Полша — 25% от търговския оборот. Относителното тегло на приятелските на Съветския Съюз страни в неговата външна търговия съставлява сега 80%. И това е понятно. Търговските взаимоотношения между страните от демократическия лагер са съвършено нови, невиджани до сега взаимоотношения, на които е чуждо всяко търкашество, всяко нахвърляване на интересите, всяка спекулация, които почиват върху искрено желание да си окажат една на друга помощ в стремежа им да постигнат общ икономически подем. Такива взаимоотношения са възможни само между страни, в които кормилото на управлението държи сам народът, в които заинтересованите от грабеж и конкуренция, от насилствени и безчестни действия класи и обществени групи са лишени от власт и се ликвидират или са вече отдавна ликвидирани, какъвто е случаят в Съветския Съюз. Това са взаимоотношения на страни, между които съществува пълна общност на интересите, които вървят по един и същ път, преследват едни и същи цели — защитата на мира и построяването на безкласово комунистическо общество.

И когато искаме да отговорим на въпроса за това — на какво дължим нашите досегашни успехи, ние на първо място сме длъжни да посочим всемирно историческото дело на Великата Октомврийска социалистическа революция, наличието на нейната гигантска роля — Съветския Съюз и неговата постоянна помощ, сътрудничеството ни със Съветския Съюз и страните на народната демокрация. Без това ние не бихме могли не само да говорим за успехите на индустриализацията на нашата страна, но не бихме и съществували сега като свободна и независима нация.

След освобождението на България от турско робство, извършено от руските победоносни войски през 1877—1878 г. г., за кръвното руско-българско братство и за признателността на българския народ към руските освободители на българските поколения напомняха многобройните руски братски могили, паметници и кръстове, пръснати по цялата страна, напомняше чутковната Шипченска епопея.

Сега за българо-съветското ненарушимо братство, за щедрата съветска помощ и поддръжка на намеренията най-сетне своето естествено място под животворното стълбе на българо-съветската дружба българският народ ще говорят през вековете не само старите и нови паметници на признателност към Съветския Съюз освободител, но и такива съоръжения и предприятия, като химическия комбинат «Сталин», метатургическия завод «Ленин», редицата големи електроцентрали и язовири, заводи и фабрики, мини и инсталации, които влякоха в строй, и много още други, които тепърва ще влязат в строй, ще говорят буйният подем, невиджаният разцвет, красотата и богатството на цялата наша Родина.

Съветската помощ за нашата страна е огромна и многообразна. Тя се изразява в това, че Съветският съюз ни предоставя кредити, доставя ни всичко необходимо за инсталиране и об-

завеждане на десетки предприятия, дава ни възможност да развиваме нашата външна търговия, да обменяме наши стоки за съветски машини и други произведения, от които се нуждаем, оказва ни максимално евтина и първокласна научно-техническа помощ, помага ни най-ефикасно за подготовка на кадри, помага ни, като безвъзмездно ни предоставя най-различна техническа документация. По наша молба Съветският Съюз ни изпраща опитни специалисти, които ни оказват неоценима помощ и при разработката на нашите планове, и при проектиране на производствените и строителни обекти, и при геоложките проучвания на подземните наши богатства. Тъкмо благодарение на съветските специалисти в областта на геоложките проучвания и установяване на промишлените и други запаси на полезните изкопаеми, на руди, петрол и други подземни богатства през последните само три-четири години е направено толкова, колкото не само че не е било направено за времето на цялото господство на българската буржоазия, ами не е дори и мечтано да се направи.

Аз особено искам да подчертая огромната роля на българо-съветските смесени дружества за съвместната разработка и използване на естествените богатства на страната, за строителство и транспорт, за индустриализацията на страната. Тези дружества са една от най-полезните форми на сътрудничество и на правилно използване на помощта и опита на Съветския Съюз. Нашето Правителство е за тяхното по-нататъшно укрепване и разширение.

Огромна е помощта, която Съветският съюз ни оказва чрез делегациите-гости на нашата страна от учени, знатни стахановци, новатори в производството, майстори на високата добива, Герои на социалистическия труд, представители на съветската култура, които с гореща любов към нашия народ споделят своя опит непосредствено в производството, на строителството, в мините, на полето, в машинотракторните станции и държавните земеделски стопанства, в институтите и учрежденията, дават ценни съвети, другарски напътствия, правят редица предложения и допринасят извънредно много за общото подобряване на работата, за правилното усвояване на съветския опит. Имената на тези съветски другари, които тук, на самото място, дават своя принос в общата помощ, която ние получаваме от Съветския Съюз стават имена скъпи за българските работници, селяни, интелегенти. Голяма е помощта, която ние получаваме и чрез посещенията в Съветския Съюз на различни наши делегации.

В някои от най-важните за нас отрасли на народното стопанство, по наша молба, Съветското правителство ни изпраща, като съветници, съветски другари-специалисти, които помагат на нашите ръководители правилно да организират работата, да я подобряват, да ускорят темповете на нашето движение напред въз основа на изпитания съветски опит. Това е една от многото и важни форми на помощ, която страната на победения социализъм ни оказва, оказва и на другите народнодемократически страни. И то е дълбоко закономерно явление. Ние съграждаме основите на социалистическото общество. От къде ще се учим как най-добре да вършим това, ако не от Съветския Съюз, дето социализмът е вече отдавна построен? Чий опит ще следваме, ако не опита на съветските работници и селяни? Този опит, заедно с другата помощ, която получаваме от Съветския съюз, заедно със самото обстоятелство, че Съветският съюз с огромната си мощ съществува, победоносно върви напред и от ден на ден гигантски се усилюва, ускорява нашето развитие по пътя на социализма, осигурява на това развитие възможно най-добри условия, укрепва националната независимост на нашата родина, обслужва във всичко нейните интереси, между които и интересите на Съветския Съюз няма и не може да има никакви противоречия, а наопаки, има пълно единство. И сега, и в бъдеще ние се нуждаем от съветски другари-специалисти и съветници в различните отрасли на държавното и стопанско строителство. И ще ги имаме като опитни родни наши братя, които ни помагат да работим по-добре, за да създадем силна и цветуща социалистическа България. (Бурни и продължителни ръкопляскания).

Ние развиваме и ще развиваме сътрудничеството с народнодемократическите страни, още по-тясно ще съгласуваме с тях нашите усилия, за да осигурим растящ общ икономически подем.

Нашата страна, както виждате, може с успех да укрепи своята национална независимост, да се превърне окончателно в социалистическа страна, да стане силна и цветуща само като съставна, неделима част на демократическия лагер, само под знака на българо-съветската дружба. Затова, когато отбелязваме решаващата роля за нашите успехи на обстоятелството, че ние разполагаме с помощта и подкрепата на Съветския Съюз, нашата благодарност към него е безгранична.

III

НАРОДОСТОПАНСКИЯТ ПЛАН ЗА 1953 ГОДИНА И ПОГЛАВНИТЕ ПРЕДПОСТАВКИ ЗА НЕГОВОТО УСПЕШНО ИЗПЪЛНЕНИЕ

Другарки и другари народни представители! Тази година нашият народ се бори да осъществи ново сериозно придвижване напред по пътя на социализма. Това ще бъде първата година на нашата втора петилетка, планът за която Народното събрание в не далечно време ще трябва да обсъди и да приеме. Народно-стопанският план за 1953 година в много отношения вече съ-

държа отправните точки за нашето развитие през втората петилетка

Общият обем на републиканската промишлена продукция през 1953 година трябва да се увеличи с 16.3% в сравнение с достигнатото равнище през 1952 година. Планът за 1953 година предвижда значително предимство в развитието на производството на средства за производство. Продукцията на това производство се предвижда да бъде увеличена с 21.6%, в сравнение с очакваното изпълнение на тази продукция през 1952 година. Значителен е процентът на увеличението на производството на електроенергията, на камешните въглища, на черните и цветни метали, на химическата, металообработващата индустрия, на цимента, на текстилната, хранително-вкусовата промишленост. Значителен е процентът на увеличаване на площта и производството на техническите култури, особено на памука, на броя на домашните животни. Като централна задача на плана в областта на земеделието и животновъдството е поставена задачата да бъдат осигурени високи добиви от земеделието и висока продуктивност от животновъдството, осигурявайки приложението на редица агро-технически мероприятия и системни грижи за посевите. Планът за 1953 година предвижда значително увеличение на превозите по различните видове транспорт, по-нататъшното подобряване на технико-икономическите показатели в работата на транспорта.

Общият обем на капиталовложенията през 1953 година се предвижда с 21.2% по-голям от вложенията през 1952 година. Тези капиталовложения ще бъдат съсредоточени в решаващите отрасли на народното стопанство — металургията, добивната промишленост, електрификацията, транспорта, геолошко-проучвателните работи. Планът предвижда значителен растеж на стокооборота, по-нататъшно издигане на материалното, здравно и културно равнище на трудещите се.

Производителността на труда трябва да нарасне в републиканската промишленост през 1953 г. с 10.2%, в железопътния транспорт — с 5.5%, в строителството — с 6% спрямо изпълнението през 1952 година. Броят на работниците и служащите в републиканската промишленост, транспорта, строителството, търговията, държавните земеделски стопанства се увеличава общо с около 70000 души. Себестойността на промишлената продукция през 1953 година трябва да бъде намалена с 4.2%, на превозите — с 5%, а стойността на строителното производство — с 9.4%, съкращението на разходите по обръщането в търговията на едро — с 9.6%, в търговията на дребно — с 3.5%, в общественото хранене — с 5.3%.

През 1953 година ще влязат в действие редица нови електроцентрали, каменновъглищни рудници и шахти, редица заводи и фабрики, между които Държавният металургичен завод «Ленин», централната обогатителна фабрика в Димитрово, третият агрегат на циментовия завод «Вулкан», разширението на ТЕЦ «Вълко Червенков», Содовият завод, предвидените фабрики в Пловдив и Габрово. През 1953 година ще се намират в усилен строеж голям брой крупни предприятия и други обекти. Предвидено е значително увеличение на жилищното строителство, предимно в крупните промишлени центрове.

В резултат на предначертаното в годишния план за 1953 година развитие на народното стопанство, националният доход през 1953 година трябва да се увеличи с близо 36%, в сравнение с 1952 година. Националният доход през годината ще се образува на 77.8% от държавния (52.7%) и кооперативния (25.1%) сектор, и на 22.2% от частния сектор. Трите четвърти от националният доход ще отидат във фонд потребление и една четвърт — във фонд натрупване.

Планът за 1953 година е напрегнат, но реален план. Нашите планове, по причини, които ние не веднаж сме изтъквали, не могат да не бъдат напрегнати. Предложеният на Народното събрание за утвърждение бюджет за 1953 година осигурява финансирането на този план.

Какво е необходимо, другари и другарки, за да изпълним плана с успех, да го преизпълним даже?

Необходимо е да съумеем да увеличим средствата за индустриализацията на страната, да увеличим нашите резерви, правилно да използваме тези средства и резерви.

Изворите на нашите натрупвания са известни — това са печалбите от нашата промишленост, от нашата търговия, това е нашата финансова и кредитна система, нашият бюджет. Към тях трябва да прибавим заемите и кредитите, които ние получаваме от Съветския Съюз и от народнодемократичните страни. От това, как ние осигуряваме натрупванията, как превръщаме в действителност наличните възможности да натрупваме, как използваме натрупаните средства и резерви, получените заеми и кредити — от това зависи бързината и величината на нашето индустриално развитие напред.

Ние искаме в неговия срок да преодолеем изостаналостта на страната — следва с толкова по-голяма енергия да се борим да осигурим всички възможни средства за това и най-рационално, най-строго да ги използваме.

Това означава, че нашата промишленост трябва да работи така, че от ден на ден да става все по-рентабилна, да увеличава печалбите; нашата търговия, не само вътрешната, но и външната, да се подобрява все повече, все по-добре да работи нашата кредитна и финансова система, по-добре и по-евтино да строим, своевременно и точно да се изпълняват държавните и стопанските планове по всички техни показатели.

За тази цел, наложително е да се мобилизират вътрешните ресурси на промишлеността, да се укрепва стопанският расчет в предприятията, системно да се снижава себестойността, да се ускорява обръщаемостта на оборотните средства, да се увеличава вътрешно-промишленото натрупване във всички предприятия. Наложително е да се тури край на постоянната променливост в състава на работната сила в предприятията и в строителството, да се осигури постоянен състав на работната сила, особено в най-важните предприятия и строителни обекти, да се премине към организиран набор на работната сила, да се повишава механизацията на трудовите процеси, да се постигне ритмично материално-техническо снабдяване, в добивната промишленост и строителството. Наложително е да се ликвидира шурмовишната в работата на предприятията, да се подобрява непрекъснатата организацията на труда, да се издига квалификацията на работниците и строителите, с оглед да се осигурява все по-доор използване на капацитета на машините, да се повишава производителността на труда, да се произведат висококачествени и разнообразни стоки, да се укрепва образцова дисциплина в производството и строителството. Наложително е навсякъде да се въведе системата на заплащане на труда за изработено, строго да се провежда принципът на заплащане на труда, според неговото количество и качество. Едновременно с това трябва да се полагат грижи и се провеждат мероприятия за по-нататъшното подобряване (особено по жилищното строителство) на материалното и културно положение на работниците.

Това означава, че ние трябва да се борим и да работим за възможно най-широкото събиране в нашите кредитни учреждения на излишците от натрупванията в страната, чрез система на вътрешните заеми и разширяване на спестовността. Нужно е да се увеличават вътрешните натрупвания в различните отрасли на промишлеността за нуждите на разширението на отделните предприятия, за подобряване на производствения процес.

Необходимо е с настойчива последователност да провеждаме и по-нататък политиката на поддържане на наличен държавен резерв във външната и вътрешна търговия и в държавния бюджет. Без такива резерви ние не може да имаме никаква гаранция срещу разни случайности, не можем правилно да поддържаме твърдостта на нашата валута, не можем да водим устойчива ценова политика и да укрепваме реалната заплата на работниците и служащите. Ние твърдо провеждаме политиката на осигуряване на държавните резерви и сме преизпълнили с решимост да продължаваме тази политика и напред и с още по-голяма твърдост. Благодарение тъкмо на тази наша политика, ние бяхме в състояние миналата година не само да отменим купоните и проведем паричната реформа, но въпреки неблагодарния, урожай на пролетните култури, да проведем второ снижение на цените на стоките през месец септември м. г., да си осигурим уравновесен и здрав външно-търговски платежен баланс.

Това означава, че ние трябва да провеждаме най-строг режим на икономия. Най-строгий режим на икономия е съставна част от борбата за правилното използване на натрупванията. Не е достатъчно само да си осигурим необходимите натрупвания, трябва и да умеем, учи другарят Сталин, да ги използваме правилно за целите на индустриализацията на страната, да не допускаме разхищенията им, тяхното разпиляване, изтичането им по разни канали и каналчета за разходи, които нямат нищо общо с индустриализацията на страната или с развитието на народното стопанство. Ние водим борба за най-строга икономия, но, очевидно е, че тя, тази борба, трябва да бъде засилена. Очевидно е, че ние още не сме затъкнали докрай всички канали и каналчета, по които може да изтича част от натрупванията за ненужни цели или даже да се разхищава. Наложително е да напрегнем усилия за по-нататъшното възможно съкращение на управленческите разходи, за по-нататъшното опростяване на нашия държавен, кооперативен, търговски и изкупувателен апарат. Трябва да не допускаме никакви излишества, никакви разточителства в управлението и в общественния бит, да изкореним злоупотребленията, незаконните преразходи, безпощадно да преследваме и наказваме злостните нарушители на държавната и финансова дисциплина, разхистителите, да затъкнем окончателно всички канали и каналчета, по които може да изтичат и да се разпиляват народни средства.

Това означава, че трябва с нова сила да развиваме по-нататък, да издигнем на още по-голяма висота активността на цялата работническа класа, на служителите, на трудещите се в нашата страна, да организираме още по-добре социалистическото съревнование и в промишлеността, и в селското стопанство, неуморно да пропагандираме и внедряваме съветския опит, опита на чешниците в производството и строителството, в обработката на почвата и в отглеждането на добитъка, на майсторите на високи добиви и висока продуктивност в земеделието и животновъдството. В центъра на вниманието в това отношение нужно е да поставим производствените съвещения, на които да се обсъждат основните въпроси на плана на предприятието, на неговото най-добро изпълнение и преизпълнение. Чрез производствените съвещения работниците имат възможност да участват в ръководството на предприятието. Жизнена задача на професионалните съюзи, на ръководителите на предприятията, на партийните и младежки организации в тях е да поставят на нужната висота, съгласно резолюцията на III конгрес на професионалните съюзи, производствените съвещения, да осигурят по-добра и непрекъснато усъвършенстваща се организация на социалистичес-

кого съревнование и ударничеството, на стахановското движение у нас.

Необходимо е да подготвим и издигнем масово нови кадри от строители в народното стопанство.

Тази задача сега е станала за нас решаваща. Без многоброен кадър от строители, от дейци и ръководители на нашата индустрия, ние няма да можем да вървим напред. В широки мащаби, с оглед на растящите нужди, на възникващите у нас нови отрасли на индустрията, с оглед на нуждите на нашето кооперирано земеделие, на подема в областта на културата, ние трябва в непродължително време да подготвим и издигнем многоброен кадър от строители и ръководители за всички области на народното стопанство, на държавната, обществена и културна дейност и особено инженерно-технически и агрономически — висши и средни — кадри в областта на промишлеността, строителството и селското стопанство. Нужно е едновременно с това, с всички средства, с които разполагаме, да издигаме квалификацията на работниците, строителите, труженниците в кооперативното земеделие, да внедряваме на широко в тяхната среда опита на челниците. С още по-голяма енергия ние трябва окончателно да преустроим нашите висши учебни заведения, да разширяваме специалните училища, да покривем страната с краткосрочни и дългосрочни школи, курсове, дневни и вечерни, задочни обучения, като смело включваме в тях проявилите се в производството и строителството младежи, за да решим бързо задачите да осигурим необходимите кадри за растящото с бурни темпове наше народно стопанство. Школиците на трудовите резерви в това отношение са призвани да изиграят заселжителна роля.

Необходимо е тази година да издигнем на нужната висота работата на нашите машинно-тракторни станции и държавните земеделски стопанства, да ги укрепим, да укрепим по-нататък организационно, стопански, политически и финансово нашите трудово-кооперативни земеделски стопанства, да мобилизираме и вдигнем на борба всички труженници на селското стопанство — кооператори и некооператори, за да получим непременно високи добиви от земеделието и животновъдството.

Първа наша заповед е да засеем навреме пролетните култури, да положим всички грижи за есенните култури, съгласно с агротехническите правила, бързо да приберем урожай и без загуби. Това изисква да бъде държан в пълна изправност машинният парк в селското стопанство през цялото време, за да бъде той използван напълно.

Считам, че следва от тази трибуна да се отправи призив към всички селяни, към всички обществени организации на село — да се запознаят добре с почва на страданията, да го изучат, да го възприемат и подемат, за да стане този почив началото на общонародно движение за най-широко използване на местните възможности за напояване в земеделието, особено и на първо място на техническите и околните култури.

Необходимо е работата на ръководните дейци във всички области на държавната, партийната, обществената, стопанската и културната дейност да се издигне до равнището на изискванията, които обстановката на бурния народостопански подем предявява.

Успешната борба за изпълнение на плана — борбата за премахването на постоянната променливост на състава на работната сила, за организиран набор на тая сила, за по-нататъшната механизация на труда, за образцово поддържане на машините и съоръженията, за правилната организация и правилното заплащане на труда, за премахването на шурмовщината, за осигуряване на необходимите натрупвания, за правилното им използване, за строг режим на икономии във всичко, за развитието на още по-висока степен на активността на работниците и служащите, за подготовката и издигането на нови многобройни кадри от строители и ръководители на народното стопанство, за по-нататъшното укрепване на кооперативното движение на село, за високи добиви — тази борба изисква опитно ръководство, изисква — отгоре до долу — ръководство, което да познава работата до дъно, да има и способността, и волята, и умението да доведе своята работа победоносно до край, въпреки всички и всякакви трудности.

Обстановката предявява сега големи изисквания пред ръководителите. Сега не може да се ръководи с общи приказки. Сега се изисква ръководство конкретно, делово, компетентно, такова ръководство, което е в състояние добре да вниква в нещата, в техниката, в подробностите на работата, крепко да стои на стража на общодържавните интереси.

Значи, трябва ръководството да се издигне до равнището на задачите, които сегашната обстановка на индустриализацията на страната остро поставя. Трябва да се повишава качеството на ръководството.

За да стане това, нужно е, преди всичко, ръководителите да осъзнаят тая необходимост, да си дадат сметка за новите потребности, да изучават добре условията на работата, да се заемат да се учат, да се учат и да се учат в процеса на работата, да се учат от опита на Съветския Съюз, да се учат от Ленин и Сталин, своя собствен опит да осмислят, да поддържат тесен контакт с колектива, с предприятната, да преустройват своята работа в съответствие с новите изисквания. Нужно е да се издигне личната отговорност на ръководителите за поръчаната работа, за изпълнението на плана.

Без участието и поддръжката на самите работници, на трудещите се, на производствения или строителния колектив, това не може да стане. Затова главната предпоставка, за да могат

да се издигнат навсякъде ръководителите на стопанския фронт, лък и на другите фронтове, до равнището на поставените за разрешение задачи, е най-тясната им връзка с трудещите се, смело разгръщане на критиката на недостатъците в работата, готовността на ръководителите да се вслушват в тази критика, да правят от нея правилни изводи за подобряване на работата, да проверяват изпълнението на плана с помощта на колектива, да се опират винаги на него и с неговата помощ да поправят грешките, да движат работата напред.

Ето защо на гравидната, творческата критика на недостатъците в работата е абсолютна необходимост да се даде пълен простор. Нужно е да бъдем безпощадни към душители на тази критика. Защото само широко развитата, безогъзната критика създава обстановка, при която не могат да виреят нито бюрократизмът, формалното, бездушното отношение към работата и към хората, нито подривната работа на врага, злоупотребленията и измамата. Само в такава обстановка, както това аз имах случай вече да отбележа в съвещанието с държавните, партийните, стопанските и профсъюзните ръководители във връзка с изводите по изпълнението на плана за 1952 година могат да се появяват и разцъфтяват организаторските таланти из недрата на народа, да се издигат и крепнат истинските народни ръководители, да се премахват недостатъците, да се подобрява непрекъснато нашата работа.

Двете големи съвещания, които Правителството и Централният комитет на Българската комунистическа партия проведеха през месец януари, и последвалите след това съвещания по отделните министерства, ведомства, отрасли и организации са добра школа за нашите стопански и други дейци. Убеден съм, че извършеният в тях самокритичен разбор на работата през миналата година, направените изводи, набелязаните мероприятия ще окажат благотворно въздействие за подобряване на цялата наша работа през 1953 година.

IV

ПОД ЗНАКА НА БОРБАТА В ЗАЩИТА НА МИРА

Другарки и другари народни представители! Миролубието на нашия народ и неговото Правителство блика от всички техни дела, от тяхното поведение. То блика от бюджета, който е представен за утвърждение. Цялата наша политика, на развитието на гражданската промишленост, за която влагаме милиарди, на преобразуване селското стопанство, което също така влагаме милиарди, на намаление цените на стоките за широко потребление, на издигане материалното и културно равнище на трудещите се говори за неизменното последователно миролубие на нашата Република. За това миролубие на нашия народ красноречиво говори обстоятелството, че той се намира в лагера на демокрацията и социализма, че той е свързан навеки с ненарушим съюз със своя освободител и защитник великия Съветски Съюз, знаменосецът и креститеят на мира в света, с народно-демократическите също така последователно миролубиви страни.

Но в същото време, когато ние тук с вас, потъпнати от грижа за мирното развитие на нашата Родина, обсъждаме по-нататъшния вървеш на нейното социалистическо строителство, търсим начини и средства, как по-скоро да издигнем благосъстоянието на нашия народ, срещу нас се отправят шумни закани, дрънкат се оръжия, излизат се потоци от клевети, кроят се престъпни планове. Атина, Анкара и Белград напоследък са станали средища на формираните вакханалии от военни срещи, военни изяви, военни банкети, явни и тайни военни съвещания. Не остана що-годе важно лице от различните щабове на подпалвачите на нова война, което да не се поразходи из сателитните на Североамериканските съединени щати страни на Балканите. Същинска истерия е обхванала титовци и техните нови турски и гръцки сподвижници, които се надпреварват да рекламират кагълнения от тях, по задание на заокеанските им господари, агресивен блок.

Шумотевищата от Белград, Атина и Анкара, колкото и да е голяма, няма и не може, разбира се, да ни смути. Ние знаем и цената на американската реклама, знаем и зещите отвори, цепките и кухините на техните блокове, особено на скоротечните планове на новоизпечените техни измикари на Балканите. Самохвалебният войнствен шум на тези измикари не може да затули нито едното, нито другото. Срещу агресивните планове на подпалвачите на нова война стои могъщият лагер на мира и демокрацията. Това е достатъчно, за да не могат да ни смутят шумливите закани, колкото и те да не престават.

Ние стоим за мир с всички народи и страни. Преди два-три дена Народното събрание и Националният съвет на Отечествения фронт още веднаж в специална Декларация, във връзка с решението на Конгреса на народите в защита на мира във Виена, подчертаха това.

Но ние сме длъжни, другари и другарки, да бъдем бдителни. Сегашните империалистически управници и техните слуги не се отличават със способност трезво да оценяват обстановката. Колкото по-слаби стават позициите им, толкова повече са възможни авантюрите им. Затова наш дълг е да укрепваме отбранителната способност на страната с всички възможни сили. И ние това правим. Истинската сила на един народ не е само в наличните пушки, топове, танкове и самолети. Тя не е в онова безнадечно състояние, в което са изпаднали капиталистическите страни, в които половината и даже три четвърти от бю-

джетните им средства се влягат за въоръжение и с това тяхната икономика се подхвърля на дезорганизация, изпада в задънена улица.

Истинската сила на един народ е, преди всичко, в неговото морално-политическо, патриотично единство, в подема на неговото народно стопанство, в справедливостта на неговите цели, в силата и верността на неговите приятели.

Нека ний не си правим илюзии, че нашият народ няма да съумее, ако работата бъде доведена до там, да защити с беззаветна самоотверженост себе си и своята родна земя, своята свята и чиста майка Република България от всяко вражеско посегателство.

(Всички стават. Бурни ръкопляскания, преминаващи във възторжени, дълго изстиващи овации)

Председател Фердинанд Козовски: Другарки и другари народни представители! Други записани да говорят по законопроекта за бюджета за 1953 г. няма.

Думата има за заключителна дума по бюджетопроекта министърът на финансите др. Кирил Лазаров.

Министър Кирил Лазаров: (От трибуната) Другарки и другари народни представители! Предвид на изразеното единодушие на народните представители към предложението от правителството законопроект за бюджета, аз се отказвам от заключителна дума. (Продължителни ръкопляскания)

Председател Фердинанд Козовски: Другари и другарки! Тъй като законопроектът за бюджета бе докладван, бяха изслушани изложенията на министъра на финансите, речи на редица министри и народни представители и речта на председателя на Министерския съвет на Народната република България др. Вълко Червенков и тъй като законопроектът за бюджета е проучен от бюджетарната комисия, следва същият да бъде гласуван.

Преди да пристъпим към самото гласуване, според правилника, трябва да определим как ще стане гласуването на законопроекта за бюджета — изцяло или член по член.

Бюрото предлага, поради важността на законопроекта за бюджета, гласуването му да стане член по член. Има ли друго предложение? — Няма.

Пристъпваме към гласуване на предложението. Ония от народните представители, които са съгласни гласуването на законопроекта за бюджета да стане член по член, моля, да гласуват. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към гласуване на законопроекта за бюджета. Има думата докладчикът на бюджетарната комисия др. Ангел Генов, за да докладва законопроекта за бюджета.

Докладчик Ангел Генов: Другари и другарки народни представители! Бюджетарната комисия одобрява законопроекта за бюджета на Народната република България за 1953 г. и предлага да бъде гласуван така, както е предложен, а именно: (Чете)

ЗАКОН

за бюджета на Народната република България за 1953 година»

Председател Фердинанд Козовски: Ония другари народни представители, които са съгласни с така прочетеното заглавие на законопроекта за бюджета, моля, да гласуват. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Ангел Генов: (Чете)

«Чл. 1. Одобрява се единният бюджет на Народната република България за 1953 г., както следва:

По приходите (с държавното обществено осигуряване и управлението на пенсиите) на сума 19 020 992 734

По разходите (с държавното обществено осигуряване и управлението на пенсиите) на сума 17 972 992 734

Превишение на приходите над разходите на сума 1 000 000 000

Преходящи остатъци на бюджетни средства по местните бюджети към 1. I. 1954 г. на сума 48 000 000»

Председател Фердинанд Козовски: Ония другари народни представители, които са съгласни с така прочетенния чл. 1 от законопроекта за бюджета, моля, да гласуват. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Ангел Генов: (Чете)

«Чл. 2. В съответствие с чл. 1 от настоящия закон одобрява се републиканският бюджет за 1953 г., както следва:

По приходите на сума 16 623 377 601

По разходите на сума 15 623 377 601

Превишение на приходите над разходите на сума 1 000 000 000»

Председател Фердинанд Козовски: Ония другари народни представители, които са съгласни с така прочетенния чл. 2 от законопроекта за бюджета, моля, да гласуват. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Ангел Генов: (Чете)

«Чл. 3. Одобряват се бюджетите на народните съвети на депутатите на трудещите се за 1953 г., както следва:

О К Р Ъ Г	По приходите и разходите	В това число отчисления от държавните данъци и приходи	Освен това преходящи остатъци на бюджетни средства към 1. I. 1954 г.
1. Благоевградски	88 991 312	24 153 600	1 866 600
2. Бургаски	154 051 586	52 385 000	2 916 480
3. Врачански	191 395 250	72 565 800	3 865 000
4. Коларовградски	118 512 021	38 150 000	2 567 120
5. Плевенски	161 658 465	66 645 200	3 570 800
6. Пловдивски	271 585 728	105 467 000	5 762 560
7. Русенски	168 222 206	72 890 700	3 686 760
8. Софийски	212 320 164	81 124 800	4 731 800
9. Сталински	167 428 902	72 480 900	3 428 120
10. Старозагорски	186 771 771	71 199 400	4 142 640
11. Търновски	142 679 549	49 303 600	3 365 840
12. Хасковски	162 568 581	51 783 400	3 235 120
13. град София	334 604 747	133 419 500	4 921 160

Председател Фердинанд Козовски: Ония другари народни представители, които са съгласни с така прочетенния чл. 3 от законопроекта за бюджета, моля, да гласуват. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Ангел Генов: (Чете)

«Чл. 4. Установяват се за 1953 г. отчисления от данък върху оборота, данък върху общия доход и «Заема за развитие на народното стопанство. 1952 година» по бюджетите на народните съвети на депутатите на трудещите се в следните размери:

О К Р Ъ Г	От данък върху оборота	От данък върху общия доход	От «Заема за развитие на народното стопанство»
1. Благоевградски	10	56	75
2. Бургаски	9	35	75
3. Врачански	9	45	75
4. Коларовградски	9	50	75
5. Плевенски	9	45	75
6. Пловдивски	8	85	75
7. Русенски	9	45	75
8. Софийски	8	45	75
9. Сталински	9	40	75
10. Старозагорски	8	30	75
11. Търновски	4	30	75
12. Хасковски	8	45	75
13. град София	3	30	75

Председател Фердинанд Козовски: Ония другари народни представители, които са съгласни с така прочетенния чл. 4 от законопроекта за бюджета, моля, да гласуват. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Ангел Генов: (Чете)

«Чл. 5. Одобрява се отчетът за изпълнението на единния бюджет на Народната република България за 1951 г., както следва:

По приходите:	
Републикански бюджет	9 910 067 639
Местни бюджети	1 598 582 278
ДИОО	867 692 320

По разходите:	
Републикански бюджет	8 971 350 025
Местни бюджети	1 664 852 031
ДИОО	497 546 474»

Председател Фердинанд Козовски: Ония другари народни представители, които са съгласни с така прочетенния чл. 5 от законопроекта за бюджета, моля, да гласуват. Мнозинство, Събранието приема.

Другари и другарки народни представители! С това бюджетът на Народната република България за 1953 г. е окончателно и единодушно приет. (Всички стават и бурно и продължително ръкопляскаат)

Председател Фердинанд Козовски: Давам петнадесет минути почивка.

(СЛЕД ОТДИХА)

Председател Фердинанд Козовски: (Звъни) Преминаваме към втора от дневния ред на днешното заседание:

Разглеждане законопроекта за кооперациите.

Има думата дежурният секретар др. Иван Куршумов

Секретар Иван Куршумов: (Чете)

МОТИВИ**към законопроекта за кооперациите**

Другарки и другари народни представители! Сега действащите Закон за кооперациите и Закон за трудово-производителните занаятчийски кооперации съдържат разпореджания, които при новите условия са остарели и не отговарят на новите нужди за правилното развитие на кооперациите като добри социалистически организации. Поради това се налага да се създаде нов Закон за кооперациите.

Предложеният законопроект за кооперациите осигурява пълен възможност на кооперациите да се изградят по примера на съветските кооперации, като дава възможност всички организационни въпроси да бъдат уредени в Правилника за кооперациите и примерните устава, които се одобряват от Министерския съвет. По този начин въпросите за учредяването на фондвете за средствата, които се заделят за тях, за разпределянето на печалбата и др. ще бъдат уредени по уставен ред, което ще позволи да бъдат изменявани съобразно правителствените и други наредби. Той ще осигури също така възможността по организационен път да се вземат бързи мерки за финансовото и организационното укрепване на кооперациите. В законопроекта са залегнали принципи положения съобразно Демитровската конституция на Народната република България.

Освен това законопроектът съдържа разпореджания за регламентацията и контрола, които ще провежда Министерството на комуналното стопанство и благоустройството над частното занаятчийство. С отменяването на Закона за занаятите частните занаятчийски останаци извън обсега на всякакъв закон. Необходимо е тяхното право на труд да бъде регламентирано по законодателен път. Условието и редът за упражняване на занаятчийска дейност от частните лица ще бъдат уредени с правилник, който Министерския съвет ще одобри.

Като излагам това, моля, другарки и другари народни представители, да одобрите и гласувате предложения ви законопроект.

Подпредседател на Министерския съвет: **Г. Трайков**

**ЗАКОНОПРОЕКТ
за кооперациите**

1. Кооперациите като обществено-стопански социалистически организации съставляват неразделна част от социалистическата стопанска организация в Народната република България.

Организирането на трудещите се в кооперативните организации е доброволно и се подпомага и насърчава от държавата.

2. Организационното устройство на кооперациите, начинът на учредяването, редът и мястото, където се извършват регистрацията, устройството, сливането (вливането), разделянето, прекратяването, ликвидацията и др., се уреждат с правилник, утвърден от Министерския съвет.

Останалите въпроси във връзка със задачите, функционирането, правата и задълженията на членовете-кооператори и др. се уреждат с примерни устава, приети от висшите представителни органи на кооперациите и одобрени от Министерския съвет.

3. Общият надзор над кооперациите се упражнява от Министерския съвет със съдействието на кооперативните съюзи и народните съвети на депутатите на трудещите се.

4. Трудово-кооперативните земеделски стопанства, включително животновъдните трудово-производителни кооперации, се ръководят и контролират от Министерството на земеделието.

Жилищно-строителните кооперации се ръководят и контролират от народните съвети на депутатите на трудещите се по места.

5. Кооперациите и техните съюзи имат качеството на юридически лица, което придобиват от деня на регистрирането им. Кооперативните съюзи имат правата и задълженията на кооперациите.

6. Ако кооперацията бъде регистрирана, всички действия, извършени от момента на учредяването ѝ, отнасящи се до предмета и дейността на същата, се считат като действия на кооперацията.

Ако кооперацията не бъде регистрирана, лицата, които са действували от нейно име и за нейна сметка, са лично и солидарно отговорни за действията си, даже когато са действували като пълномощници на общото събрание.

7. Всеки кооперативен съюз може да представлява пред съдилищата, държавните учреждения, предприятия и др. кооперациите и съюзите от своя район, а централните съюзи — всички кооперации и съюзи от цялата страна, без да е необходимо пълномощно за това.

8. За своята издръжка кооперативните съюзи могат да събират вноски от членуващите в тях съюзи и кооперации. Размерът на вноските се определя от ръководствата на съответния централен съюз и се утвърждава от Министерския съвет.

9. Кооперациите се снабдяват с изпълнителни листове за вземанията си от гражданите въз основа на извлечения от сметките им, както и въз основа на документи, изхождащи от тях.

Те могат да прихващат своите вземания, макар и падежът им да не е настъпил, с дяловете и другите вземания на излезлите от кооперацията членове.

10. Кооперациите се освобождават от данъци, такси и др. във връзка с тяхното образуване, сливане (вливане), разделя-

не, прекратяване и ликвидация, включително и за преминаването в тези случаи на движими и недвижими имущества от една кооперация в друга.

Когато членовете-кооператори внасят своя движим или недвижим имот за дялови вноски и други съобразно примерните устава, прехвърлянията и книгата по тях се освобождават от данъци, такси и др.

11. Решенията на общото събрание за отменяване, намаляване, опрощаване или разсрочване на отговорности на управителните и ревизионните органи и членове-кооператори нямат сила, докато не бъдат утвърдени от съответния върховен орган на кооперацията — Министерството на земеделието, Централния кооперативен съюз или Общия съюз на трудово-производителните кооперации.

12. Частното занаятчийство се регламентира и контролира от Министерството на комуналното стопанство и благоустройството.

Условието и редът за упражняване на занаятчийска дейност, за откриване и закриване на занаятчийски заведения, както и за отношенията между ведомствата във връзка със занаятите, се установяват с правилник, одобрен от Министерския съвет по доклад на министъра на комуналното стопанство и благоустройството.

13. Занаятчийските заведения, открити без спазване разпоредбите на правилника, предвидени в чл. 12, се закриват със заповед на министъра на комуналното стопанство и благоустройството или на натоварените от него длъжностни лица.

Преходно разпореджане

Всички трудово-производителни отдели при трудово-производителните кооперации и при потребителните кооперации са длъжни в 3-месечен срок от обнародването на настоящия закон в „Известия на Президиума на Народното събрание“ да се превърнат в самостоятелни кооперации или да се слейт с кооперацията. В противен случай те се считат прекратени и се обявяват в ликвидация. Превръщането в самостоятелна кооперация става по реда на основаването на нова кооперация.

Настоящият закон отменя Закона за кооперациите и Закона за трудово-производителните занаятчийски кооперации.

Председател **Фердинанд Козовски**: Има думата докладчикът на законодателната комисия **Др. Манол Денев**:

Манол Денев: (Чете)

«ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на законодателната комисия по законопроекта за кооперациите

1. В чл. 2, ал. 1, след думите «организационното устройство на кооперациите» се добавят думите «и техните съюзи», а скобите на думата «(вливането)» се заличават.

Съображения. Допълнението се прави, за да се включат в обсега на правилника не само организационното устройство, начинът на учредяването и пр. на кооперациите, но и тези на техните съюзи, а скобите се заличават поради това, че вливането на кооперациите се различава от сливането. При сливането от две или повече кооперации се образува нова, а при вливането една от тях се запазва.

2. Чл. 4 се заличава, а членове 5—11 стават съответно членове 4—10.

Съображения. Заличаването се прави поради това, че въпросът за ръководството и контрола на ТКЗС е уреден с Примерния устав на ТКЗС, а въпросът за ръководството и контрола върху жилищно-строителните кооперации може да се разреши в правилника, още повече, че текстът не урежда цялостно въпроса за контрола на всички видове кооперации.

3. Чл. 7, нов чл. 6, се прередактира така: «Всеки кооперативен съюз може да представлява пред съдилищата и арбитражните органи кооперациите от своята система и да защитава интересите им пред държавните учреждения, без да е необходимо пълномощно за това.»

Съображения. С новата редакция се отнема възможността на централните съюзи да сключват локални договори за сметка на отделните кооперации. Тия договори ще бъдат сключвани от самите кооперации, а само генералните договори ще бъдат сключвани от централните съюзи. По този начин системата се уеднаквява с тая на държавните предприятия, установена с Наредбата за договорите. Това положение е в съгласие и със съветския опит.

4. В чл. 10, нов чл. 9, ал. 1, скобите на думата «вливане» се заличават.

Съображения. Скобите са излишни по съображенията, изложени в п. 1 от настоящото.

5. Чл. 11, нов чл. 10, се прередактира така: «Решенията на общото събрание за освобождаване, намаляване, опрощаване или разсрочване на отговорности на управителните и ревизионните органи и на членовете-кооператори нямат сила, докато не бъдат утвърдени от съответните централни съюзи.»

Относно ТКЗС утвърждаването се дава от Министерството на земеделието, а относно жилищно-строителните кооперации — от Министерството на комуналното стопанство и благоустройството.

Съображения. С новата редакция се премахва неправилно употребеният термин «върховен орган на кооперацията», кан-

вито са общото събрание или конгресът, а не съответните изпълнителни органи на същите. Другите изменения са редакционни.

6. Заглавието «Преходно разпореждане» става «Преходни разпореждания» и се поставя след чл. 11, нов чл. 10. Членове 12 и 13 стават съответно членове 11 и 12, а алинеи I и II на досегашните «Преходни разпореждания» стават съответно членове 13 и 14.

Цифрата «12» в чл. 13, нов чл. 12, се заменя с цифрата «11».

Съображения. Изменението се прави поради това, че в законопроекта се уреждат въпросите за кооперациите и по-правилно е въпросите за регламентиране на занаятите да се поставят в главата «Преходни разпореждания».

Председател на законодателната комисия: Д-р Иван Пашов

Председател Фердинанд Козовски: Другари и другарки народни представители! По законопроекта са записани да се изкажат другарите Стойчо Йорданов и Огнян Дочков.

Има думата др. Стойчо Йорданов за изказване по законопроекта.

Стойчо Йорданов: (От трибуната) Другарки и другари народни представители! С внесенния законопроект за кооперациите ще се направи нов принос в изграждането на нашата социалистическа законност.

Законопроектът напълно отговаря на нуждите да се мине вече към новия етап в развитието на кооперацията при изграждането на социализма в нашата Народна република. Законопроектът отразява изискванията на нашето стремително стопанско и културно развитие, в което, редом с ръководния държавен стопански сектор, участва и кооперативният сектор със своята огромна армия от кооператори, кооперативни дейци, активисти, рационализатори, ударници, брденосци, лауреати на димитровски награди и герои на социалистическия труд, които имат съществен дял. Начело на кооперативния сектор стоят трудово-кооперативните земеделски стопанства, които обхващат повече от половината от селските стопани и повече от 50% от обработваемата българска земя.

С новия законопроект ще се даде нов тласък и помощ от страна на народнодемократическата ни държава във всички форми на коопериране и кооперативна стопанска дейност. Ще се улесни и ускори преходът не само по форма, но и по съдържание на кооперацията у нас, като обществено-стопанска социалистическа организация, основната цел на която е да изпълнява възложените й задачи от държавния народностопански план, подобрявайки непрестанно жизненото и културно равнище на кооператорите. В чл. 1 на законопроекта е подчертано, че трудещите се се обединяват в кооперации въз основа на принципа на пълната доброволност и свободното участие.

Предложеният законопроект за кооперациите осигурява пълна възможност на кооперациите у нас да се изградят по примера на съветските кооперации, като дава възможност всички устройствени и организационни въпроси да се уреждат с правилник и съответни примерни устави.

С настоящия законопроект се ликвидира окончателно всяка следа от миналото на буржоазната кооперация. Със Закона за кооперативните сдружения от 1907 г., в своите 116 обширни члена, буржоазната държава се беше опитала напълно да прикове към своите класови интереси иначе масовото прогресивно кооперативно движение у нас. Този закон създаваше само илюзия за някаква самостоятелност и сила, чрез което можело да се подпомогне някакъв преустройството на обществото. Това беше само прикритие, с което се притъпяваше класовата борба и класовото съзнание — борбата за пролетарска диктатура и съюза на работническата класа със селячеството.

Буржоазният закон за кооперативното сдружение, иковайки кооперациите в капиталистическата система, ги раздробяваше, иковайки ги чрез анархия и конкуренция една срещу друга и превръщаше в инструмент за обслужване господстващото малцинство от банкери и търговци, а на село спекуланта-бакалин, хищника-кръчмар и лихваря-кулак, които неотклонно превръщаха дребните и средни селяни в свои ратаи.

Този буржоазен закон, за да бъде в пълна услуга на капиталистите, търговците и селските бакали, беше брониран от фашистните закони за надзора на сдруженията, чрез Закона за кооперативната и земеделска банка, която по такъв начин слагаше ръка на дребните спестявания на работниците и селяните.

На всичко това тури край Народното въстание на 9 септември 1944 г., което с решителната помощ на братските съветски народи, донесе едновременно и освобождението на българската народна кооперация — която даде свидни жертви, из недрата на която израснаха герои в борбата на народа за свобода.

Със Закона за кооперациите и по-късно със Закона за трудово-производителните занаятчийски кооперации, както и с редица законодателни и правителствени актове се даде възможност за коренното преустройство на кооперативното движение у нас.

Паметни ще останат препоръките на непрежалимия наш всенароден учител и вожд Георги Димитров, отправени към обединителния събор на кооперативното движение през 1946 г. «Нашият народ се отнася с изключителна любов към кооперацията. Отечествоният фронт и неговото правителство оказват широка поддръжка на кооперативното движение, но затова пък народът и Отечествоният фронт с толкова по-голямо основание искат от кооперациите и кооперативните дейатели, щото коопе-

ративното движение да стане мощен фактор за възстановяване и развитие на народното стопанство — за издигане на материалното и културното ниво на народните маси, за премахване спекулата и ограбване плодовете на труда на работника и селянина и за укрепване на народната власт.»

С помощта на великия Съветски съюз и под непосредствените бащински грижи и указания на гениалния учител и вожд на прогресивното човечество другаря Сталин, нашето кооперативно движение върви напред и влива своите сили за напредното социалистическо преустройство. С кралимарковски стъпки, както по народному го определи другарят Вълко Червенков, Генералният секретар на Партията и наш любим министър-председател, ние вървим по очертания димитровски път към новото социалистическо строителство.

Важно място на кооперативния сектор е вече производството. В нашите трудово-кооперативни земеделски стопанства все повече и повече се обединяват дребните и средни селски стопани. Нашите селяни уверено вървят по очертания и проверен вече исторически път на социалистическото преустройство за нашето село, както ни учи Ленин в своя знаменит кооперативен план — както другарят Сталин изтъква това с гениална яснота в своя последен труд «Икономически проблеми на социализма в СССР».

С новия законопроект се дава възможност на нашите селски кооперативни стопанства бурно да напредват и живо да участвуват в преустройството и великия прелом, който превръща нашата страна от изостанала аграрна в напреднала промишлено-аграрна страна; да ликвидират дребнособственческата психика и да използват силите си с дадените вече обширни кооперативни блокове, където днес пеят съветските трактори и комбайни. Нашето трудово селячество вече осезателно чувствава приръста на новата промишленост и нейната помощ във вид на торове, агротехнически подобрения и мерките за преустройството на нашата природа — какъвто е Червенковският план за преобразяването на нашата жилищна Добруджа.

Примерният устав, одобрен от Втората национална конференция на трудово-кооперативните земеделски стопанства, както другарят Червенков го определи, е основният закон на кооперативния живот на село. По примера на Сталинския устав за селскостопански артел за съветските колхозни, в примерния устав на ТКЗС вече се уреждат така отношенията на селските кооперативни стопанства, че осигуряват за членовете им непрекъснато подобряване на техния живот. Примерният устав осигурява единодействието на трудовото стопанство с народната държава за разрешаване на общонационалния зърнен хлебен проблем с държавните доставки. В примерния устав се провежда до край мобилизирането на средните и дребни селяни за осигуряване победа над кулака, над всички експлоататори и врагове на трудещите се.

Благодарение на братската и безкористна помощ на великия Съветски съюз, благодарение на пренесения съветски опит у нас и благодарение на собствените опит на нашите ударници и високодобивници, бедните и средни селяни преодоляват вече своето колебание и с всеки изминат ден се уверяват в преимуществото на кооперативното стопанисване и обработване на земята. Как няма да се радват кооператорите от с. Узунджово, Хасковско, например, когато през миналата година получиха от своя труд зърно, продукти и парични възнаграждения за повече от три години. Как няма да се радват бригадирите Павел Кирев, Петко Александров, Ничо Василев и Пенко Венчев, които със своята упоритост излъчиха из своите среди 26 души носители на златни и сребърни ордени, а от получените парични възнаграждения за 2 години направили 38 хубави жилищни жилища, някои от които с паркет и луксозни мебели. Как няма да се радват и кооператорите от с. Горски извор, които излъчиха от своите среди лауреата на Димитровска награда свиневода Делчо Колев — доверен ратай на селските чорбаджии-кулаци. Как няма да се радват кооператорите от с. Генералово, Свиленградско, когато виждат пред очите си как пеят съветските трактори и комбайни из техните обширни блокове и как се подобрява с всеки изминат ден тяхното материално положение, а на юг техните братя турски и гръцки селяни пъкшат под ярема на американско-английския империализъм. Как няма да се радват нашите трудещи се селяни, когато те виждат огромното строителство на заводи, язовири и електроцентрали, като химкомбината «Сталин», ТЕЦ «Вълко Червенков», напоителните системи, които ежегодно изграждат в обслужване на селското стопанство. Как няма да се радват трудещите се от турското малцинство, когато те виждат пред очите си как малките и бедни родопски селища се превръщат за кратко време в големи градове, какъвто е случаят със с. Мадан и Рудозем.

Всичко това дава кураж и открива възможност на нашите трудещи се да участвуват още повече в своите кооперативни сдружения като ударници, рационализатори и високодобивници, в нашето стопанско производство. Всичко това дава кураж на нашите трудещи се селяни да поемат обещание пред ръководителя на нашата държава др. Вълко Червенков, обещание «за високи добиви по примера на страдджанци — Ямболски и узунджовци — Хасковско».

Другари и другарки народни представители! Пълнен контраст и противоположност на така установените истински демократични принципи на доброволността и на свободното участие на трудещите се селяни в кооперативните стопанства представляват тъй наречените задруги на титовата класа, които само

на думи представляват интересите на югославянските селяни, а фактически ги заробват икономически, като ги превръщат напълно в жертва на селските чорбаджии-кулаци, разпоредители на задругите, посредством които американският империализъм е вече сложил окончателно ръка върху югославянското стопанство. За всичко това обаче югославянските народи и трудещите се ще има да кажат своята последна и тежка дума.

Нашият селянин е реалист, той следи за резултатите на нашето селско-кооперативно стопанство, проверява неговите постижения и най-добре разбира, че единственият негов правилен път е трудово-кооперативното земеделско стопанство.

Когато се постави държавнически и по законодателен път въпросът за българските кооперации, по които последните за напред ще се развиват и главно по определените в техните примерни уставни насоки, трябва да се отдели особено внимание и върху потребителната кооперация и нейното развитие.

Другари и другарки народни представители! С новия законопроект икономическата спойка между града и селото се заявява още повече, както ни учи съветският опит — както го обясни и др. Сталин в труда си «Икономически проблеми на социализма в СССР». Всичко това налага като единствено приемлива и за нашия трудов селски стопанин формата на икономическата връзка — стокото производство и разгръщане на нашата вътрешна търговия и по пътя на държавната и кооперативна такава, която да изгласка окончателно от стокооборота всички частнокапиталистически елементи.

В новия Примерен устав на нашата селска потребителна кооперация (Селкооп) и нейната градска поестрима (Наркооп), в примерните уставни на районните кооперативни съюзи и Централния кооперативен съюз — който ги обединява, се очерта ярно именно разгръщането на такава социалистическа кооперативна търговия в неразделно единство с държавната търговия.

Както се определя в Примерния устав на Селкооп, трудещите се на село доброволно се обединяват и организират в общи усилия и общи средства, като провеждат социалистическа търговия на село, по образец на съветската търговия, без капиталисти — малки и големи, — търговия без спекуланти — малки и големи — както ни учи др. Сталин.

С новия законопроект се дава възможност да се обслужват още по-добре нашите трудещи се работници и селяни със своите потребителни кооперации и да се задоволяват техните културни изисквания, да се отворят хиляди магазини, лавки, подвижни сергии, при все по-образцово и културно обслужване; да се откриват гъсти мрежи от приветливи кооперативни магазини за снабдяване и изкупуване на селскостопански издипъци.

Изучавайки нуждите и вкусовете, създаващи нови потребности, както това се казва в примерните уставни на Селкооп и Наркооп, непрекъснато се обогатяват и асортиментите, които през изтеклата година достигнаха до 240 нови вида памучни тъкани, 54 вида обуща и т. н. Новото намаление на цените увеличи още повече покупателната способност на нашите трудещи се, като стокооборотът на кооперативната търговия се повиши с 50% в сравнение с миналата година. Само за 9 месеца от същата година са продадени 2900 радиопарата, 3000 велосипеда, 80 000 високоговорителя и много други ценни стоки на село — за което в миналото не можеше даже да се мечтае.

Всичко това прави решителен принос, чрез кооперативната търговия да се утвърди спойката между града и селото, да се изравнят постепенно битовите условия на трудещите се от града и селото. По същия път вървят с бързи крачки и други видове кооперации — нато жилищното строителство, които също така имат да направят своя принос в подобрене на битовите условия на трудещите се.

Така внесенният законопроект установява онова отношение, което държавата, чрез своята законодателна власт, трябва да определи спрямо всички видове кооперации и осигури дейност с инициатива, за да преминем напълно по широкия дум към социалистическото стопанство и социалистическото общество.

Другари и другарки народни представители! Както е казано в мотивите към Закона за кооперациите, сегашните — закон за кооперациите и Закон за трудово-производителните кооперации съдържат разпоредения, които спъват правилното развитие на кооперациите като добри социалистически стопански организации.

Новият законопроект за кооперациите осигурява възможността по организационен път да се вземат бързи мерки за финансовото и организационно укрепване на кооперациите. В законопроекта са залегнали принципни положения съобразно Димитровската конституция на НР България.

Аз няма да навлизам в подробен анализ на самия законопроект, защото самият законопроект и мотивите към него изясняват напълно съдържанието и смисъла му, но подчертавам, че така внесенният законопроект напълно отговаря на нашето стопанско развитие и открива възможностите на трудещите се да участвуват в кооперативните организации със своята огромна армия от кооперативни дейци, рационализатори, ударници, орденосъци, лауреати на димитровски награди и герои на социалистическия труд, с което ще се осигури по-нататъшното подобряване на материалното и културно състояние на трудещите се в нашата Родина.

Предлаганият законопроект осигурява нови още по-широки крачки по пътя на изграждането на социализма в нашата страна.

От името на парламентарната група на БЗНС заявявам, че

ние ще гласуваме единодушно законопроекта с всичките му изменения, които ни се предложиха от законодателната комисия.

Председател Фердинанд Козовски: Има думата за изказване по законопроекта др. Огнян Дочков.

Огнян Дочков (От трибуната): Другарки и другари народни представители! Нашите трудово-кооперативни земеделски стопанства с всяка изминала година все повече укрепват организационно, стопански и политически.

Правителството и Партията оказват всеотдайна помощ за укрепването на нашите трудово-кооперативни земеделски стопанства. От година на година животът на кооператорите става по-заможен.

Благодарение на извършената през 1951 и 1952 г. огромна партийно-политическа и организационна работа, като резултат от решенията на ЦК на БКП от април и септември 1951 г. и оказаната постоянна материално-техническа и организационна помощ от Съветския съюз и съветските колхозници и механизатори, нашите трудово-кооперативни земеделски стопанства преодоляха редица организационни трудности и колебания и постигнаха значителни успехи по пътя на организационното стопанско и политическо укрепване.

Броят им нарасна на 2749, процентът на кооперираните домакинства — на 52.7%, кооперираната земя — на 51.36%, а броят на членуващите домакинства в ТКЗС — на 575 531, от които жени — 68 317.

Кооперативното имущество през 1951 г. в сравнение с 1950 г. нарасна с 8%. До края на 1952 г. стопанските сгради в трудово-кооперативните земеделски стопанства достигнаха повече от 23 250, силажните ями — 10 000 и редица още други пристройки.

Селскостопанският инвентар в трудово-кооперативните земеделски стопанства възлиза на повече от 800 милиона лева; трудово-кооперативните земеделски стопанства притежават трайни насаждения и други подобрения, като: микроязовири — 97, напоителни канали — 30 800 м., водопроводи, рибарници и други за близо 400 милиона лева.

До края на 1952 г. са изградени 2694 кравеферми, 1686 конеферми, 2646 свинеферми, 2722 овцеферми, 2717 птицеферми и др.

Темпът, с който се увеличават неделните фондове в трудово-кооперативните земеделски стопанства, разкрива широки възможности за разширяване отраслите в ТКЗС, увеличаване доходите на кооператорите и бързото стопанско укрепване на ТКЗС.

В резултат на извършената работа по спазване устава и укрепване на ТКЗС през 1951 г. бяха внесени повече от 100 000 дек., а през 1952 г. бяха внесени над 30 000 дек. земя. Също така бяха внесени инвентар и добитък, задържани противоустано във ТКЗС. Подобри се ръководството на трудово-кооперативните земеделски стопанства, като се издигнаха на по-високо ниво принципите на вътрешно-кооперативната демокрация, подобри се отчасти организацията и заплащането на труда, счетоводството и планирането.

Издигнаха се на ръководна работа много нови хора с опит и познания в селското стопанство, майстори на високи добиви, съзнателни строители на социализма в нашата страна.

Повиши се ролята на жените в управлението на кооперативните стопанства. На ръководна работа в трудово-кооперативните земеделски стопанства са издигнати 20 742 жени.

В резултат на големите грижи, които Партията и правителството положили за кооперативните стопанства, кооператорите отговориха с едно широко прекрасно патриотично движение за високи добиви, което обхваща огромна част от кооперативните стопанства, благодарение на което бяха постигнати забележителни успехи в нашето производство.

Редом с тези успехи обаче в кооперативните стопанства съществуват и слабости, които ние трябва да разкрием и вземем мерки да ги отстраним.

I. По планирането и плановото ръководство на производствената и финансовата дейност на ТКЗС. Главни въпроси тук са: въпросът за съставяне на планове, ползуването им като ръководство за действие и отчитането им, а също така планиране и отчитане работата на кооператорите.

«Колхозът, казва другарят Сталин, е крупно стопанство. Но крупното стопанство не може да се ръководи без план. Крупното стопанство в земеделието, което обхваща стотици, а понякога хиляди дворове, може да се ръководи само в реда на плановото ръководство.» Това със същата сила важи и за нашите трудово-кооперативни земеделски стопанства.

«Немислимо е укрепването на трудово-кооперативните земеделски стопанства, тяхното развитие, без планиране, без план на бригадата, без план на фермата» — учи др. Червенков.

Независимо обаче от големата важност на този въпрос, решението му в практическия живот на нашите трудово-кооперативни земеделски стопанства стои на ниско стъпало.

Не са още задоволителни успехите от миналата и тази година. Все още има стопанства, които формално съставят своите производствени и финансови планове и формално се отчитат, без особен анализ, като същите ги използват само когато по-трябват пред банката за изтегляне кредити.

Все още не са поставени на задълбочено и отговорно разработване редица основни — първични въпроси на планирането, като въпроса за работните планове на бригадите, планове на звеното на фермите и на страничните предприятия. Не са разработени и въпросите на отчетността и контрола по изпълнение

плановите на бригадите и звената, фермите и страничните предприятия. Не е разработен добре въпросът за задълженията на контролните съвети по проверката на изпълнението на плана на трудово-кооперативните земеделски стопанства, по методите и формите на проверките и др.

Известно е на всички, че в годишните производствени планове на ТКЗС са отразени задачите, които нашата държава поставя във връзка с развитието на нашето селско стопанство, че там се осъществява политиката на Партията за мобилизация и напъгане всички сили за най-бързо построяване на социализма, че това, което планът предвижда, това ще работи ТКЗС и от това зависи преди всичко неговото укрепване и производствената му дейност през цяла една година. Затова преди да се пристъпи към конкретното изработване и оформяване на плановете, трябва да се извърши задълбочена и всеотдайна подготовка, която съставлява фактически най-съществената страна на работата ни по съставяне производствените и финансови планове. Другарят Солнников казва в своя труд «Планиране в колхозите»: «Всяка цифра, записана в производствения план и задачите, трябва да способствува за мобилизацията на вътрешните резерви на колхозите, бригадите, звената и животновъдните ферми.» Такава подготовка не беше извършена в нашите ТКЗС миналата година.

Преди всичко, допусна се в някои окръжни народни съвети и особено в Сталинския, да се отнесат пренебрежително към тази важна задача. От всичко 53 ТКЗС, бригадите на които нямат производствени задачи, само в Сталински окръг са 50, от 186 птицевъдни ферми, които нямат изработени производствени задачи, само в Сталински окръг са 58. В същия окръг към 25% от свиневъдните нямат производствени задачи. Интересно е, че Министерството на земеделието не е потърсило навреме отговорност за допускане на горните слабости. Също така се допусна в редица стопанства от Сталински, Русенски, Пловдивски и Бургаски окръзи да се занежи държавният план по някои култури и продукцията от някои животни.

Ръководителите на ТКЗС в с. Оряхово са стигнали дотам в своята антидържавна политика, че са занесли държавния план с 900 дек. пшеница, 400 дек. фасул, 200 дек. слънчоглед, 90 дек. кърмно цвекло и други. От всичко 12 проверени ТКЗС в Русенска околия в 4 са намерени занижения на държавния план. В много ТКЗС е допуснато завишаване на трудовите на декар за отделни култури без да е съобразено елементарното съответствие между изразходваните трудови и плановите добиви, без да са взети предвид производствените нужди, производителността на труда, механизацията и др. Така ТКЗС в с. Кирилово — Старозагорско, е запланивало по 9.2 трудови на един декар царевица при плануван добив 155 кг, и 23.5 трудови за памука при плануван добив 58 кл.

При съставяне на плановете в редица трудово-кооперативни земеделските стопанства не се взема предвид наличната работна ръка и не се планира правилно. В кооперативното стопанство с. Махалата — Плевенско, са запланивани 2600 работоспособни кооператори, а в стопанството има повече от 2600 домакинства членове. На кооперативното стопанство не е достатъчна тая работна ръка, но то не е запланивало в състава на бригадите останалите кооператори, защото не били редовни работници. Не са редки и случаите, когато в състава на бригадите се включват и такива кооператори, които не само не работят в кооперативното производство, но не са и необходими. Явно е, че такова планиране на работната ръка не осигурява правилното използване силите на ТКЗС и води до разслабване на трудовата дисциплина.

Недостатъчно мерки се вземат за включването в работната земя на всички годни за обработка земи на кооперативните стопанства. Не се запланиват достатъчно мероприятия за подобряване плодородието на почвата чрез използване на местните торове, напояването и други мероприятия. Не се запланиват редица суровини за полъгване фуражния фонд на стопанството — като силажирание на градинските отпадъци и др.

При съставяне на финансовите планове също така се допускаха слабости. Не беше внедрена здрава финансова дисциплина. Няма икономии в производствените и административни разходи. Често пъти в производствените и финансови планове се предвиждат мероприятия, без да се вземе под внимание финансовото състояние на стопанството и неговите доходи през годината. Предвиждат се и се влат големи суми в мъчно възвръщаеми капиталовложения, без да се държи за състоянието на фондовете и други финансови възможности, което отежнява финансовото положение на стопанствата за дълги години.

Важна задача пред Министерството на земеделието, окръжните и околийските народни съвети, окръжните и околийските комитети на БКП по селското стопанство сега стои да изучат съветския опит по съставяне на производствените и финансови планове, да организират широка и всеотдайна подготовка подобно на съветските колхозни и да осигурят най-точни и верни планове, съобразени изцяло с обективните условия и субективните възможности на всяко трудово-кооперативно земеделско стопанство и с най-новата агротехника и зоотехника, които ще могат действително да послужат като вярно ръководство за действия през цялата 1953 г.

Трябва да се обърне сериозно внимание на въпроса за разкриване нови отрасли в стопанствата и засилване паричния фонд.

След като се изработят производствените и финансови планове, трябва да се помогне на управителните съвети на ТКЗС правилно да си служат с тях, да ги ползват като основно ръководство за действие. От друга страна трябва да помогнем на кооператорите да ги разберат и ги превърнат в свое ръководство, а тяхното изпълнение — в свое основно задължение. Да станат живо дело на масите.

«Би било глупаво да се мисли, че производственият план се свежда с данни от цифри и задачи» — казва другарят Сталин.

Производственият план е живата и практическа дейност на милионите хора. Реалността на нашия производствен план е това — милионите трудещи се, творци новия живот. Реалността на нашата програма — това са живите хора.

С неподражаема яснота е изразена вярата в творческите сили на народните маси и неотразимия успех в изпълнението и на най-тежките задачи в социалистическото строителство, когато планът стане осъзнато дело на трудещите се. Съвременното това е неповторим пример на висока марксистическа принципиалност в ръководството на масите — урок и указания за всеки от нас да направим всичко възможно, да превърнем плана именно в такова осъзнато и любимо дело на трудещите се, творци новия живот, да превърнем плана в голям въпрос на живота в ежедневната практическа дейност на кооператорите, за да бъдем сигурни в изпълнението му.

Хилядите и милиони примери на себеприцание и рязък творчески замах на обикновените кооператори, осъзнали правото дело на социалистическото строителство, са неопровержимо доказателство на дълбокия смисъл и огромната практическа стойност за ръководството на тези думи. В нас с бляскави трудови подвизи те подчертаха своята твърда воля към труд и своята готовност да работят по новому, своята решимост да изпълнят плана и обещанията, дадени пред др. Червенов.

II. За счетоводството и годишното приключване. Финансовото състояние на ТКЗС, както това стана ясно при проверките, които се извършиха по 679-то постановление, не е в добро състояние. Причината за това е освен в обективните трудности, срещнати при финансирането на капиталовложенията на ТКЗС, също така и в незадоволителната работа на много от счетоводителите.

В редица трудово-кооперативни земеделски стопанства първичната отчетност и осчетоводяването на счетоводната документация не е в добър ред. В Коларовградско има случаи счетоводител да отчети количествата на млякото не от констативни протоколи, защото такива няма, а взема данните от счетоводството на всеотдайна. Има случаи на поразително нехайство, където никъде в счетоводството не е записано колко кокошки и цилета има в ТКЗС и никой не знае колко са.

Най-съществена слабост на счетоводството е, че не служи на ръководството. Така някои счетоводители вместо да бъдат за точно спазване финансовата дисциплина, сами я нарушават и даже увличат управителните съвети по този път. След излизането на 679-то постановление е ясно, че ще трябва да се търси лична отговорност и угавна даже за ония, които нарушават държавната финансова дисциплина.

Трябва да се сложи край и на безразборното, често пъти даже безпричинно, преадресиране на кооператорите.

Някои счетоводители не са заприходили фуража и още по-малко контролират изразходването му. Обикновено те не търсят сметка за прехосването на средства, фуражи и други имуществата на ТКЗС.

В ТКЗС с. Ново село, Русенско, счетоводителят заплаща инвентар и други пособия без да са предвидени в производствения план. Много счетоводители не държат сметка за това, което изразходват, предвидено ли е точно в производствения план или не. С това те стават главни виновници за стопанския хаос и произволите със средствата на тези кооперативни стопанства.

Счетоводители, които не воюват за икономии и ред в изразходването на фуража и за запазване имуществата, не изпълняват едно от основните задължения пред кооперативните стопанства.

Много счетоводители не сигнализират навреме за провалянето на плановете по изоставящи сектори и още по-малко настояват да се вземат мерки за отстраняване допуснатите грешки, които са причина за неизпълнението на някои планове.

Тези неща говорят, че вместо да се възпитават и развиват като делови ръководители, с ясен поглед върху ежедневното развитие и перспективите на стопанствата, за което им дава възможност само счетоводството, вместо да воюват за изпълнението на финансовия план — те стават бездушни регистратори в канцелариите.

Пред нас стои задачата незабавно да се подготвят добри счетоводители по места, да станат най-активни борци за изпълнение на плана, да станат очи на управителния съвет и да му помагат в ръководството. Навреме да сигнализират за изоставящите сектори и да настояват за мерки.

По годишното приключване на ТКЗС. Докато през 1951 г. годишното приключване на сметките в ТКЗС се забави и стана много късно, то през настоящата година то има голям напредък: така до 20. I. 1953 г. по определения от Министер-

ството на земеделието срок приключиха всички ТКЗС в България с изключение на 18, от които 11 в Благоевградски окръг и 7 в Пловдивски окръг, поради липса на достатъчно работна ръка за калъпене на тютюна и неговото предаване.

По приложението на Примерния устав в ТКЗС. При проверката, която се направи във връзка с 679-то постановление на Министерския съвет и ЦК на БКП, се установи, че са задържани противоуставно повече от 30 000 дек. земя, близо 1000 глави едър рогат добитък, повече от 300 коня, повече от 5000 броя овце и кози, повече от 4500 броя различен селскостопански инвентар. Също така се установи, че не са издължени встъпителните вноски на кооператорите в размер на шест милиона и триста хиляди лева. Пренебрегва се вътрешнокооперативната демокрация. От всичко това можем да видим заключение, че основният закон в нашите трудово-кооперативни земеделски стопанства не се прилага напълно и че в това отношение не са повлияли на някои наши ръководители излезлите досега постановления на Министерския съвет и ЦК на БКП.

По организацията и заплащането на труда в ТКЗС. Вследствие на опита от миналата година и активната работа на работниците по селското стопанство и политическите организации по внедряване на 138-то постановление на Министерския съвет и ЦК на БКП от 6. II. 1951 г., подобри се решително работата по организацията и заплащането на труда в нашите трудово-кооперативни земеделски стопанства.

Решаващо условие в създаването на правилна организация на труда в трудово-кооперативните земеделски стопанства в съгласие със 138-то постановление на Министерския съвет и ЦК на БКП е изграждането и укрепването на постоянната производствена бригада като основна и главна форма на организацията на труда в трудово-кооперативните земеделски стопанства.

През 1952 г. производствената бригада се утвърди като основна и главна форма на организацията на труда в трудово-кооперативните земеделски стопанства. Няма трудово-кооперативно земеделско стопанство в страната, в което да не се работи на бригадни начала, особено в основния отрасъл — полевъдството.

От данните на Министерството на земеделието по приложението на 138-то постановление на Министерския съвет и ЦК на БКП се вижда, че от 2749 стопанства в 2737 са изградени полевъдни бригади. В 12 стопанства поради интензивния характер на производството, няма изградени полевъдни бригади, а само специализирани бригади, от които в Софийски окръг — в три трудово-кооперативни земеделски стопанства, в Софийски градски — в едно, в Благоевградски — в две и в Пловдивски — в 4 трудово-кооперативни земеделски стопанства.

През 1951 г. в 2715 стопанства, развили производствена дейност, бяха изградени 13 467 полевъдни бригади, към 10. V. 1952 г. в 2737 кооперативни стопанства бяха изградени 12 712 полевъдни бригади, а към края на 1952 г. в 2749 кооперативни стопанства бяха изградени 12 285 полевъдни бригади. Намалването на броя на полевъдните бригади се дължи на извършената реорганизация на бригадите в края на 1951 г. и след прибиране на реколтата през 1952 г. на изграждането на различни видове специализирани бригади, а до известна степен и на освобождаване на кооператори в края на 1951 г. и вербуване на кооператори за работници в минните, индустрията, строителството, държавните предприятия и др. през 1952 г. В резултат на подобряване организацията на труда през 1952 г. бяха изградени в земеустроените трудово-кооперативни земеделски стопанства 416 фуражно-производителни бригади, каквито до м. август 1952 г. нямаше в трудово-кооперативните земеделски стопанства, увеличав се броят на ошонарските бригади от 181 на 264, на зеленчуковите бригади от 1849 на 1884, на сборните овошаро-лозаро-градинарските от 189 на 268, на тютюневите от 83 на 115, създадох се 647 постоянни строителни бригади и строителни групи в болшинството от трудово-кооперативните земеделски стопанства. По сведения на окръжните народни съвети в края на 1952 г. прикрепването на земята с писмен акт към бригадите е извършено в 2606 трудово-кооперативни земеделски стопанства, което представлява 94.8% от кооперативните стопанства. Докато през 1951 г. прикрепването на земята в голяма степен е било формално, то сега нарушенията на прикрепените площи към бригадите са сведени до много по-малки размери. Същото важи и за прикрепването на добитъка и инвентара към бригадите. В 2636 стопанства работният добитък и инвентарът са прикрепени с писмен акт към бригадите, което прави 95.8% от всички трудово-кооперативни земеделски стопанства. Прикрепването на работния добитък, инвентара и земята към бригадите за срока на сеитбообръщението е най-важният фактор за борба с обезличката в кооперативното производство. Такова прикрепване създава основа за правилното ползуване средствата на производството, за непрекъснато повишаване плодородието на почвата и получаване на все по-високи добиви от растениевъдството.

В сравнение с 1951 г. се подобри организацията на труда в специалните отрасли и спомагателните предприятия, като зеленчуковото производство, лозарството, овошарството, тютюнопроизводството, фуражното производство, работилниците на трудово-кооперативните земеделски стопанства и строителството. В голяма част от трудовите кооперативни земеделски стопанства, в които са застъпени специални отрасли, има изгра-

дени специализирани бригади. От 2068 трудово-кооперативни земеделски стопанства са застъпени: зеленчуково производство в 1782 стопанства, или 86.1%, изградени са 1884 зеленчукови бригади и 6634 звена. В трудово-кооперативните земеделски стопанства с по-големи площи зеленчукови градини постоянната зеленчукова бригада трябва да се утвърди и укрепне като основна форма на организацията на труда в зеленчуковото производство.

През 1951 г. управителните съвети на трудово-кооперативните земеделски стопанства в 35.7% от стопанствата осъществиха действителен контрол върху качеството на полските работи, чрез приемането на всяка извършена работа с писмен акт.

В трудово-кооперативните земеделски стопанства се утвърди практиката да се преразглеждат в края на годината трудовите норми и оценките им в трудоводни в зависимост от достигнатата механизация в производството и повишената производителност на труда. За разлика от миналата година разглеждането и приемането на трудовите норми в трудово-кооперативните земеделски стопанства през тази година се извърши по-задълбочено и при по-активно участие на кооператорите. В подработката на нормите беше включен широк актив от кооператори, подпомогнати от специалисти.

Подобрянето в организацията на труда през 1952 г. в сравнение с 1951 г. доведе до значително подобряване в заплащането на труда на кооператорите. Докато през 1951 г. само в 304 стопанства заплащането на труда на кооператорите беше извършено в зависимост от получените добиви от бригадите и звената, то през 1952 г., по непълни данни на отделните окръзи досега, заплащането на труда на кооператорите е извършено в зависимост от получените добиви в 892 трудово-кооперативни земеделски стопанства.

Благодарение приложението на новата съветска агротехника, значителното подобряване на организацията на труда в трудово-кооперативните земеделски стопанства, всеотдайната и безкористна помощ на великия Съветски съюз, неизчерпаемия опит на съветските колхози, животът на нашите кооператори става все по-заможен и по-щастлив. В нашите трудово-кооперативни земеделски стопанства се получиха невиджани досега високи добиви, което довежда и до високо заплащане на трудодеца. Така например: на проведеното в голям ентусиазъм общо кооперативно събрание на трудово-кооперативното земеделско стопанство «Червено знаме» в с. Змеица, Девинско, състояло се на 9 януари т. г., кооператорите с радост посрещнаха резултатите от годишното приключване на сметките и полагащото им се парично и натурално възнаграждение. През 2-годишното съществуване стопанството завоюва значителни постижения в полевъдството, животновъдството, строителството, подобряне организацията на труда и дисциплината на кооператорите. Това позволи да бъде отчетено високо парично и натурално възнаграждение на труда на кооператорите. На трудоводен се пада по 10 лв. парично възнаграждение, по 1104 гр. ръж, 340 гр. пшеница, 290 гр. царевича, 1200 гр. картофи, 21 гр. вълна, 20 гр. масло и други продукти. В къщата на кооператора Осман Индризов, който с 5 работоспособни членове от домакинството е изработил през годината 1509 трудоводни, ще влезат 15 090 лв., 1666 кг ръж, 513 кг пшеница, 437 кг царевича, 30 кг масло, 32 кг вълна и други продукти. Кооператорите посрещат богатото възнаграждение на своя труд с голям ентусиазъм. Приходите на Партията и правителството за укрепването на трудово-кооперативните земеделски стопанства и получените добри доходи ги мобилизират за още по-активна борба за високи добиви, за заздравяване на трудовата дисциплина и за увеличаване на кооперативното богатство на стопанството — гаранция за още по-големи успехи през настоящата година.

В нашите трудово-кооперативни земеделски стопанства израснаха десетки майстори на високи добиви от полевъдството и висока продуктивност от животновъдството, като Донка Панайотова — герой на социалистическия труд от трудово-кооперативното земеделско стопанство в с. Победа, Ямболско, получила по 395 кг пшеница от декар; Кръстанка Бядрева — бригадир на трудово-кооперативното земеделско стопанство в с. Злати трап, Пловдивско, получила по 572 кг пшеница от декар; звеноводките Деля Мушанова и Нанка Тенчева от трудово-кооперативното земеделско стопанство в с. Дебър, Първомайско, получили над 20 000 кг домати от декар.

Не малко успехи са получени и в нашето животновъдство, което е източник на най-ценни производствени продукти за народа и на суровини за социалистическата ни промишленост. Комунистическата партия и народното ни правителство полагат изключителни грижи за неговото развитие, за превръщането му във високо производителен и високодоходен отрасъл. Израз на тези грижи е и постановлението на Министерския съвет и ЦК на БКП за подобряване на животновъдството в държавните земеделски стопанства, трудово-кооперативните земеделски стопанства и едноличните стопанства през 1952 до 1954 г. Възможностите за развитие на животновъдството в нашата страна са неограничени. За това свидетелствуват постигнатите през последните години не малко успехи в животновъдството. Цялата страна днес се гордее със своите първенци животновъди, със своите знатни кравари и краварки, свиневади и свиневадки, птицевъди и птицевъдки, със своите овчари и конегледачи, майстори на висока продуктивност от селскостопанските животни, хора, включени в своята работа, които никога не се задоволяват с постигнатото, а търсят все нови и нови резерви за повишаване на успехите. Цялата страна се гордее с героите на

социалистическия труд Стоян Станоев — кравар от ТКЗС в с. Слатина, Ловешко, Димитър Пазачев — свинегледач от ТКЗС в с. Дебелт, Бургаско. Цялата страна днес тачи и уважава такива знатни животновъди като лауреатите на Димитровската награда Ваклуш Пасков, свинегледач от ТКЗС в с. Мирново, Чирпанско, Тодор Вълчев — кравар от ТКЗС в с. Мерицлери, Чирпанско, Петко Андонов — овчар от ТКЗС в с. Веселиново, Ямболско. Цял народ днес се възхищава от високите постижения на Василка Якимова — свинегледачка от ТКЗС в с. Пордим, Плевенско, която през миналата 1952 г. получи и отгледа от 10 свине-майки средно по 28 прасета, от постиженията на свинегледача Керан Боев от ТКЗС в с. Вратарите, Провадийско, получил и отгледал през миналата година от свиня Витоша от две прасета — 40 прасета, от успехите на Найден Добрев — птицевъд от ТКЗС в Каварна, получил през 1952 г. от 1200 кокошки средно по 182 яйца, а от кокошка № 124 — 301 яйца.

Блестящи са добивите на Върбан Нинов — овцевъд от ТКЗС в с. Долни Дъбник, Плевенско, който е получил и отгледал от 50 овце-майки 73 агнета, 160 литра мляко от овца, със 7% масленост, и по 3540 гр вълна от овца. Нашите челяди животновъди постигат своите забележителни успехи благодарение на добрите грижи за животните, на правилното им хранене и хранене, на все по-широко внедряване на зоотехнически мероприятия в практиката. Своите успехи нашите челяди животновъди дължат на богатия съветски опит, от който те ежедневно се учат. Широкото внедряване на практика на челиния опит на животновъдите ще помогне за изпълнението и преизпълнението на задачите, поставени в постановлението за развитието на животновъдството, за изпълнение и преизпълнение на държавния план за 1953 г.

Не малко грижи полагат нашата Партия и нашето правителство за развитието на овощарството. Овощарството е доходен отрасъл. След приключването на годишните сметки за 1952 г. в много стопанства с развито овощарство се получават сведения за реализиране на трудов ден с висока стойност. Така напр. ТКЗС в с. Ямборино, Кюстендилско, което има 620 дек. овощна градина, е отчело на кооператорите само в пари 36.12 лв. на трудов ден, отделно от продуктите в натура, ТКЗС в с. Коматеево Пловдивско — по 23.17 лв. на трудов ден, а кооператорът Илия Петров от ТКЗС в с. Ръждавица, Кюстендилско, е получил парично възнаграждение 13 509 лв. През последните години в редица трудово-кооперативни земеделски стопанства се води борба за получаване на високи добиви от овощните култури, така например: ТКЗС «Ленин» в с. Куртово Конаре, Пловдивско, през 1952 г. е получило от 20 дек. по 9932 кг ябълки, от 60 дек. по 7805 кг и от 237 дек. по 5406 кг. ТКЗС в с. Шишковци, Кюстендилско, получи от един декар 9800 кг ябълки. Също така трябва да споменем името на Йорданка Кръстева Павлова — звеноводка от ТКЗС в с. Куртово Конаре, Пловдивско, която от 20 дек. площ е получила по 7577 кг ябълки от декар.

Не малко постижения имаме и в памукопроизводството. Така например, Атанас Кръстев от с. Плоски, Санданско, е получил непрекъснато увеличение добива на памук от декар: 1950 г. от 6 дек. 200 кг, 1951 г. от 6 дек. — 650 кг и 1952 г. от 6 дек. 902 кг.

Другари и другарки народни представители! Преди няколко дена беше публикувано съобщението на Централното статистическо управление при Министерския съвет за резултатите от изпълнението на народностопанския план за развитието на народното стопанство за 1952 г. Трудещите се в нашата страна посрещат с гордост и патриотичен подем внушителните цифри, отразяващи резултатите от техния едногодишен мирен и градивен труд. В съобщението също така бяха публикувани и постиженията в нашето селско стопанство. Средните добиви на зърнените култури, въпреки неблагоприятните климатични условия през 1952 г., са удовлетворителни. В сравнение с частния сектор средните добиви в трудово-кооперативните земеделски стопанства ги превъзхождат: за пшеницата с 12.6 процента, за царевичата с 35.8 процента, за ръжта с 9 процента, за ечемика с 12.8 процента, за памука с 20.7 процента, за слънчогледа с 19.8 процента и за захарното цвекло с 22.3 процента.

Всичко това говори за голямото и неоспорвано преимущество на нашите трудово-кооперативни земеделски стопанства пред частния сектор.

С борбата за увеличаване продукцията в полевъдството и животновъдството, с въвеждането на метода на съревнование то в работата на ТКЗС, с подетото патриотично начинание за високи добиви нашите ТКЗС се борят за все по-заможен и щастлив живот на своите членове, за укрепването на националната мощ на страната, за социализъм и мир. (Ръкопляскания)

Председател Фердинанд Козовски: Другари и другарки народни представители! Следва да преминем към гласуване на законопроекта. Съгласно Правилника за вътрешния ред, Събранието решава дали законопроекта да бъде гласуван член по член или изцяло. Бюрото на Народното събрание предлага законопроекта да бъде гласуван член по член, а не изцяло. Има ли друго предложение? — Няма.

Предлагам на Народното събрание законопроекта да бъде гласуван член по член. Който е съгласен с това предложение, моля, да вдигне ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Има думата др. Манол Дичев да докладва законопроекта. Докладчик Манол Дичев: (Чете)

ЗАКОН за кооперациите

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен със главното на законопроекта така, както се прочете, моля, да вдигне ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчик Манол Дичев: (Чете)

«1. Кооперациите като обществено-стопански социалистически организации съставляват неразделна част от социалистическата стопанска организация в народната република България. Организирането на трудещите се в кооперативни организации е доброволно и се подпомага и насърчава от държавата.»

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетения текст на чл. 1, моля, да гласува. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчик Манол Дичев: (Чете)

«2. Организационното устройство на кооперациите и техните съюзи, начинът на учредяването, редът и мястото, където се извършват регистрацията, устройството, сдването, вливането, разделянето, прекратяването, ликвидацията и др., се уреждат с правилник, утвърден от Министерския съвет.

Останалите въпроси във връзка със задачите, функционирането, правата и задълженията на членовете-кооператори и др. се уреждат с примерни устава, приети от висшите представителни органи на кооперациите и одобрени от Министерския съвет.»

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетения текст на чл. 2 заедно с поправката на законодателната комисия, моля, да гласува. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчик Манол Дичев: (Чете)

«3. Общият надзор над кооперациите се упражнява от Министерския съвет със съдействието на кооперативните съюзи и народните съвети на депутатите на трудещите се.»

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетения текст на чл. 3, моля, да гласува. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчик Манол Дичев: (Чете)

«4. Кооперациите и техните съюзи имат качеството на юридически лица, което придобиват от деня на регистрирането им. Кооперативните съюзи имат правата и задълженията на кооперациите.»

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетения текст на чл. 4, моля, да гласува. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчик Манол Дичев: (Чете)

«5. Ако кооперацията бъде регистрирана, всички действия, извършени от момента на учредяването ѝ, отнасящи се до предмета и дейността на същата, се считат като действия на кооперацията.

Ако кооперацията не бъде регистрирана, лицата, които са действували от нейно име и за нейна сметка, са лично и солидарно отговорни за действията си, даже когато са действували като пълномощници на общото събрание.»

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетения текст на чл. 5, моля, да гласува. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчик Манол Дичев: (Чете)

«6. Всеки кооперативен съюз може да представлява пред съдилищата и арбитражните органи кооперациите от своята система и да защитава интересите им пред държавните учредения, без да е необходимо пълномощно за това.»

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетения текст на чл. 6, заедно с поправката на законодателната комисия, моля, да гласува. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчик Манол Дичев: (Чете)

«7. За своята издръжка кооперативните съюзи могат да събират вноски от членовете в тях съюзи и кооперации. Размерът на вноските се определя от ръководствата на съответния централен съюз и се утвърждава от Министерския съвет.»

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетения текст на чл. 7, моля, да гласува. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчик Манол Дичев: (Чете)

«8. Кооперациите се снабдяват с изпълнителни листове за вземанията си от гражданите въз основа на извлечения от сметките им, както и въз основа на документи, изхождащи от тях.

Те могат да прихващат своите вземания, макар и падежът им да не е настъпил, с дяловете и другите вземания на излезлите от кооперацията членове.»

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетения текст на чл. 8, моля, да гласува. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчик Манол Дичев: (Чете)

«9. Кооперациите се освобождават от данъци, такси и др. във връзка с тяхното образуване, сливане, вливане, разделяне, прекратяване и ликвидация, включително и за преминаването в тези случаи на движими и недвижими имущества от една кооперация в друга.

Когато членовете-кооператори внасят своя движим или недвижим имот за дялови вноски и други съобразно примерните устава, прехвърлянията и книгата по тях се освобождават от данъци, такси и др.»

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетения текст на чл. 9, моля, да гласува. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Манол Дичев: (Чете)

«10. Решенията на общото събрание за освобождаване, намаляване, опрощаване или разсрочване на отговорности на управителните и ревизионните органи и на членовете-кооператори нямат сила, докато не бъдат утвърдени от съответните централни съюзи.

Относно ТКЗС, утвърждаването се дава от Министерството на земеделието, а относно жилищно-строителните кооперации — от Министерството на комуналното стопанство и благоустройството.»

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетения текст на чл. 10 заедно с поправката на законодателната комисия, моля, да гласува. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Манол Дичев: (Чете)

«Преходни разпореджания»

11. Частното занаятчийство се регламентира и контролира от Министерството на комуналното стопанство и благоустройството.

Условията и редът за упражняване на занаятчийска дейност, за откриване и закриване на занаятчийски заведения, както и за стношенията между ведомствата във връзка със занаятите, се установяват с правилник, одобрен от Министерския съвет по доклад на министъра на комуналното стопанство и благоустройството.»

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетения текст на чл. 11 заедно с поправката на законодателната комисия, моля, да гласува. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Манол Дичев: (Чете)

«12. Занаятчийските заведения, открити без спазване разпоредбите на правилника, предвидени в чл. 11, се закриват със заповед на министъра на комуналното стопанство и благоустройството или на натоварените от него длъжностни лица.»

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетения текст на чл. 12, моля, да гласува. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Манол Дичев: (Чете)

«13. Всички трудово-производителни отдели при трудово-производителните кооперации и при потребителните кооперации са длъжни в 3-месечен срок от обнародването на настоящия закон в «Известия на Президиума на Народното събрание» да се превърнат в самостоятелни кооперации или да се слеят с кооперацията. В противен случай те се считат прекратени и се обявяват в ликвидация. Превръщането в самостоятелна кооперация става по реда на основаването на нова кооперация.»

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетения текст на чл. 13, моля, да гласува. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Манол Дичев: (Чете)

«14. Настоящият закон отменя Закона за кооперациите и Закона за трудово-производителните занаятчийски кооперации.»

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетения текст на чл. 14, моля, да гласува. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към точка трета от дневния ред, а именно:

Разглеждане законопроекта за изменение и допълнение на Наказателния закон, за отменяване на Наредбата-закон за снабдяване и цените и на членове 8 и 9 от Указа за уреждане на вътрешната търговия.

Има думата дежурният секретар Георги Арачийски да прочете законопроекта.

Секретар Георги Арачийски: (Чете)

«М О Т И В И»

към законопроекта за изменение и допълнение на Наказателния закон, за отменяване на Наредбата-закон за снабдяване и цените и на членове 8 и 9 от Указа за уреждане на вътрешната търговия

Другарки и другари народни представители!

1. Бягството зад граница, т. е. излизането от пределите на страната без разрешение от надлежните държавни органи, съставлява тежко престъпление срещу основните интереси на

нашата народнодемократична държава. Онези граждани, които бягат нелегално от своята родина, преминават на страната на нейните врагове, вършат подривна дейност против независимостта на НРБ или против неприкосновеността на нейната територия. Такова бягство съставлява тежко престъпление — измяна.

Като изменници на родината се третират в предложения нов чл. 72-а и така наречените невъзвръщеници — ония, които са излезли от страната с разрешение, но са отказали да се завърнат в страната след изтичане на срока за пребиваване в чужбина.

Явно е при това положение, че това деяние, като насочено против Народната република, следва да намери своето място в глава I от Наказателния закон, а не, както е сега, да се третира в членове 275—276 от Наказателния закон като престъпление против общественния ред и да се наказва като измяна.

Като последствие от това сегашният чл. 276 от Наказателния закон става излишен.

2. Разкрити са случаи на сътрудничество с монархофашистката власт преди 9 септември 1944 г., при които случаи сътрудниците на тази власт са се прикривали, като са се обявявали за борци против фашизма, с цел да разкриват и предават на властта антифашистки организации, поделения или отделни дейци и така са се стремели да разстроят организираната борба против фашистката власт. Някои от тези деяния са толкова тежки и позорни, че въпреки изминалото време трябва да се даде възмездие. На виновниците трябва да се наложи заслуженото наказание сега, понеже възможност за наказателно преследване на тях деяния се създаде едва след 9 септември 1944 г. Властта преди тази дата не преследваше, а напротив, насърчаваше такива деяния и ги амнистираще. Народните съдилища в края на 1944 г. и началото на 1945 г. не можаха да се занимават с тия случаи, понеже те тогава не бяха известни.

С § 2 от законопроекта се предвижда наказание за такива случаи, като при това се постановява, че за тия престъпления не се прилагат законите за амнистия отпреди 9 септември 1944 г. и Наредбата-закон за освобождаване от изтърпяване на наказание за деяния, извършени преди 9 септември 1944 г.

3. С § 4 от законопроекта се поправя една фактическа грешка, допусната навремето в чл. 104 от закона.

4. Наредбата-закон за снабдяване и цените навремето изигра решаваща роля в борбата против спекулата, която намираще благоприятни условия за разпространение поради липса на достатъчно стоки на пазара за задоволяване нуждите на трудещите се. С увеличаване на производството на промишлени стоки и на хранителни продукти се създадоха условия за премахване на купонната система за снабдяване, която се приложи през м. май м. г. С прокарването на тази важна реформа опасността от спекула намалѣ твърде много. Това налага да се отмени Наредбата-закон за снабдяване и цените като изключителен и временен закон, който не е нужен вече в сегашния етап на нашето развитие.

Опасност от спекула обаче все още съществува, макар и не в такива форми и размери, както по-рано. Борбата със спекулата в новите ѝ форми, в които тя би се проявила, трябва да се води и с наказателно-правни мерки. Спекула сега е възможна главно в две форми: с продажба на стоки на цени по-високи от определените и с получаване на възнаграждение за услуги над позволените от една страна и с измамване на купувачи и клиенти относно качеството на материалите и услугите или при меренето и тегленето на стоките при продажба. Тия въпроси се уреждат с § 5 от законопроекта.

Друг вид спекула, която още е възможна и представлява обществена опасност, е покупката без разрешение на селскостопански произведения или на стоки за масово потребление с цел да бъдат препродавани. Наказание за такава дейност се предвижда с § 6 от законопроекта.

5. С изменението на чл. 207 се предвижда по-тежко наказание — поправителен труд до 3 месеца или глоба до 4000 лв., за неизпълнение или нарушение на постановления, правилници и пр., издадени или приети от Министерския съвет.

Важно разпореджание се съдържа в последната алинея на тоя текст, съгласно която за тия нарушения се издават наказателни постановления от несъдебни органи по чл. 356 и сл. от Наказателно-процесуалния кодекс (гл. XXVIII).

6. Най-после с § 11 на законопроекта се дава възможност на български граждани, които в миналото под влиянието на вражеска пропаганда са избягали от страната, да се завърнат в отечеството си в 6-месечен срок и ако сторят това, те се освобождават от наказание.

Като излагам горното, моля, другарки и другари народни представители, да обсъдите предложения законопроект и ако го одобрите, да го гласувате.

Министър на правосъдието: **Р. Найденов**

ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение и допълнение на Наказателния закон, за отменяване на Наредбата-закон за снабдяване и цените и на членове 8 и 9 от Указа за уреждане на вътрешната търговия

§ 1. След чл. 72 от Наказателния закон се прибавят:

«Чл. 72-а. Български гражданин, който без разрешение на надлежните органи на властта по какъвто и да е начин напусне пределите на страната, както и български гражданин, включително и военно лице, напуснал пределите на страната с разре-

шение на надлежните органи на властта, който не се завърне след изтичане на определения му за пребиваване зад граница срок, се счита за изменник на родината и се наказва със смърт.

Чл. 72-б. Лицата, включително и близките родственици на изменника, които са знаели за готвеното престъпление по чл. 72-а и не са съобщили своевременно на органите на властта, се наказват с лишаване от свобода от 5 до 10 години и с глоба до 10 000 лв.

Останалите пълнолетни членове на семейството на изменника, живущи заедно с него или намиращи се на негова издръжка по време на извършване на престъплението, се наказват с лишаване от права по чл. 28 и с конфискация на цялото или част от имуществото. Срещу същите се вземат административни мерки — изпращане на трудово-възпитателна работа или въдворяване на друго местожителство.

§ 2. След чл. 91 от същия закон се добавя:

«Чл. 91-а. Който преди 9 септември 1944 г., прикрит като привърженик на антифашисткото движение, е сътрудничил на монархофашистката власт с цел да разкрива или предава антифашистки организации, техни поделения или отделни дейци, се наказва с лишаване от свобода до 10 години.

Ако в резултат на такава дейност е последвало разкриване на антифашистки организации, техни поделения или отделни дейци, наказанието е лишаване от свобода не по-малко от 5 години, а ако по присъда или по друг начин е последвала смърт на деец на антифашисткото движение, наказанието е лишаване от свобода не по-малко от 10 години или смърт.

По отношение на деянията по чл. 91-а от Наказателния закон давността на чл. 51 от същия закон, законите за амнистията, гласувани до 9 септември 1944 г., както и Наредбата-закон за освобождаване от изтърпяване наказания за деяния, извършени до 9 септември 1944 г., обнародван в «Държавен вестник» от 9 декември 1944 г., не се прилагат.

§ 3. Чл. 94 от същия закон се изменя така:

«Приготвянето за извършване престъпление по тази глава се наказва с лишаване от свобода до 15 години и глоба до 20 000 лв., но не с по-тежко наказание от предвиденото за довършено престъпление.»

§ 4. В последната алинея на чл. 104 от същия закон цифрата «5» става «4».

§ 5. В алинея IV на чл. 108 от същия закон думите: «по предходните алинеи» се заменят с думите «по алинея I и II».

§ 6. Чл. 121 от същия закон се изменя така:

«Който продаде стока по цена над определената или получи за услуги възнаграждение по-голямо от законно допустимото, се наказва с лишаване от свобода до 3 години. Това не се отнася за ония, които имат право да продават на свободни цени.

Занаятчия, който измами клиента относно качеството на материалите или услугите, както и продавач, който измами купувача при тегленето или меренето на стоки или който си служи с неверни мерки, тегла или теглилки или с такива, които не са снабдени със знак, че са проверени, се наказват с наказанието по предходната алинея.

При маловажни случаи на алинея I и II наказанието е глоба до 2000 лв.

Разпоредбите на предходните алинеи се прилагат и за продавачи в държавни и общински магазини, както и за занаятчи в трудово-производителните кооперации.

§ 7. След чл. 121 от същия закон се създава нов член 121-а:

«Който без съответно разрешение купи с цел да продаде или продаде купени с тази цел селскостопански произведения или стоки за масово потребление, се наказва с лишаване от свобода до 5 години или с поправителен труд.»

§ 8. Чл. 207 от същия закон се изменя така:

«Който не изпълни или наруши законно разпореждане, заповед или наредба на орган на властта, се наказва с глоба до 200 лв.

Който не изпълни или наруши постановление, разпореждане, правилник, устав или друг акт, издаден или приет от Министерския съвет, се наказва с поправителен труд до три месеца или с глоба до 4000 лв.

При маловажни нарушения по предходната алинея наказанието е глоба до 2000 лв.

Под алинея II или III на този член попадат нарушенията на онези издадени или приети от Министерския съвет актове, които изрично се позовават на едната или другата от тях.

За нарушенията на алинея I и III се прилага глава XXVIII от Наказателно-процесуалния кодекс.

§ 9. Чл. 275, ал. I от същия закон се изменя така:

«Който влезе през границите на страната без разрешение на надлежните органи или макар и с разрешение, но не през определените за това места, както и чужд гражданин, който при същите условия излезе из пределите на страната, се наказва с лишаване от свобода от 3 до 10 години и с глоба до 20 000 лева.»

§ 10. Чл. 276 от същия закон се отменява.

§ 11. В чл. 306 изразът «и 276» се заличава.

Особени разпоредби

§ 12. Български гражданин, който е извършил престъпление по чл. 155-а от стария Наказателен закон и членове 273 и 276 от новия Наказателен закон, се освобождава от изтърпяване на наказанието, ако се завърне в страната в 6-месечен срок от влизането на този закон в сила.

§ 13. Наредбата-закон за снабдяване и цените се отменява.

§ 14. Членове 8 и 9 от Указа за уреждане на вътрешната търговия («Известия», брой 16/1952 г.) се отменяват.

Председател Фердинанд Козовски: Има думата докладчикът на законодателната комисия Иван Чонос.

Иван Чонос: (Чете)

«ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на законодателната комисия по законопроекта за изменение и допълнение на Наказателния закон, за отменяване на Наредбата-закон за снабдяване и цените и на членове 8 и 9 от Указа за уреждане на вътрешната търговия

1. В § 2, ал. II, думите «гласувани до» се заменят с думата «отпреди».

Съображения. С предлаганото изменение се цели да се избегне евентуалното ограничително приложение на закона. Идеята е да се имат предвид не само законите за амнистия, гласувани от Народното събрание, а и амнистията, дадени с наредби-законови.

2. В текста на § 5, на края, се добавят думите «а думата «непредпазливост» се заменя с думите «груба небрежност».

Съображения. С изменението се цели да се създаде възможност за приложение на чл. 95 от Кодекса на труда и на чл. 9 от Указа за финансовия контрол за намалената материална отговорност на работниците и служителите. При досегашната редакция на чл. 108, ал. IV от Наказателния закон и най-незначителното повреждане по непредпазливост на обществени вещи или инструменти, с които работниците непрекъснато си служат, съставлява престъпление. С добавката за престъпления ще се квалифицират само случаите, при които повредите се дължат на груба небрежност.

3. В § 6, ал. II на измененния чл. 121 думата «тегла» се заличава.

Съображения. Думата, която се заличава, е съвсем излишна.

Последната алинея на същия член 121 се изменя така:

«Разпоредбите на предходните алинеи се прилагат и за продавачи в държавни, кооперативни и обществени магазини, както и при оказването на услуги в държавните, кооперативните и обществените предприятия.»

Съображения. Изменението се прави, за да се включат в обсега на престъплението по чл. 121 всички продавачи в магазините и всички лица от предприятия, които оказват услуги на гражданите, в това число и занаятчиите.

Председател на законодателната комисия:

Д-р Иван Пандов.

Председател Фердинанд Козовски: Другарки и другари на родни представители! По законопроекта няма записани оратори за изказване. Трябва да преинишем към гласуване на законопроекта. Съгласно Правилника Събранието само решава дали законопроекта да бъде гласуван член по член или изцяло. Бюрото на Народното събрание предлага същият да бъде гласуван член по член заедно с предложението на законодателната комисия. Има ли друго предложение? — Няма.

Предлагам на гласуване предложението на Бюрото на Народното събрание законопроекта да бъде гласуван член по член. Който е съгласен с това предложение, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата докладчикът на законодателната комисия д-р Иван Чонос да докладва законопроекта.

Докладчик Иван Чонос: (Чете)

«ЗАКОН

за изменение и допълнение на Наказателния закон, за отменяване на Наредбата-закон за снабдяване и цените и на членове 8 и 9 от Указа за уреждане на вътрешната търговия

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетеното заглавие на законопроекта, моля, да гласува. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иван Чонос: (Чете)

«§ 1. След чл. 72 от Наказателния закон се прибавят:

«Чл. 72-а. Български гражданин, който без разрешение на надлежните органи на властта по какъвто и да е начин напусне пределите на страната, както и български гражданин, включително и военно лице, напуснал пределите на страната с разрешение на надлежните органи на властта, който не се завърне след изтичане на определения му за пребиваване зад граница срок, се счита за изменник на родината и се наказва със смърт.

Чл. 72-б. Лицата, включително и близките родственици на изменника, които са знаели за готвеното престъпление по чл. 72-а и не са съобщили своевременно на органите на властта, се наказват с лишаване от свобода от 5 до 10 години и с глоба до 10 000 лв.

Останалите пълнолетни членове на семейството на изменника, живущи заедно с него или намиращи се на негова издръжка по време на извършване на престъплението, се наказват с лишаване от права по чл. 28 и с конфискация на цялото или част от имуществото. Срещу същите се вземат административни

мерки — изпращане на трудово-възпитателна работа или въдворяване на друго местожителство.»

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетения текст на § 1, моля, да гласува. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иван Чонос: (Чете)

«§ 2. След чл. 91 от същия закон се добавя:

«Чл. 91-а. Който преди 9 септември 1944 г., прикрит като привърженик на антифашисткото движение, е сътрудничил на монархо-фашистката власт с цел да разкрива или предава антифашистски организации, техни поделения или отделни дейци, се наказва с лишаване от свобода до 10 години.

Ако в резултат на такава дейност е последвало разкриване на антифашистски организации, техни поделения или отделни дейци, наказанието е лишаване от свобода не по-малко от 5 години, а ако по присъда или по друг начин е последвала смърт на деец на антифашисткото движение, наказанието е лишаване от свобода не по-малко от 10 години или смърт.

По отношение на деянията по чл. 91-а от Наказателния закон давността на чл. 51 от същия закон, законите за амнистията отпреди 9 септември 1944 г., както и Наредбата-закон за освобождаване от изтърпяване наказания за деяния, извършени до 9 септември 1944 г., обнародван в «Държавен вестник» от 9 декември 1944 г., не се прилагат.»

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетения текст на § 2, заедно с поправката на законодателната комисия, моля, да гласува. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иван Чонос: (Чете)

«§ 3. Чл. 94 от същия закон се изменя така:

«Приготвянето за извършване престъпление по тази глава се наказва с лишаване от свобода до 15 години и глоба до 20 000 лв., но не с по-тежко наказание от предвиденото за довършено престъпление.»

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетения текст на § 3, моля, да гласува. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иван Чонос: (Чете)

«§ 4. В последната алинея на чл. 104 от същия закон цифрата «5» става «4».»

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетения текст на § 4, моля, да гласува. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иван Чонос: (Чете)

«§ 5. В алинея IV на чл. 108 от същия закон думите: «по предходните алинеи» се заменят с думите «по алинеи I и II», а думата «непредпазливост» се заменя с думите «груба небрежност».

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетения текст на § 5, заедно с поправката на законодателната комисия, моля, да гласува. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иван Чонос: (Чете)

«§ 6. Чл. 121 от същия закон се изменя така:

«Който продаде стока по цена над определената или получи за услуги възнаграждение по-голямо от законно допустимото, се наказва с лишаване от свобода до 3 години. Това не се отнася за ония, които имат право да продават на свободни цени.

Занаятия, който измами клиента относно качеството на материалите или услугите, както и продавач, който измами купувача при тегленето или меренето на стоки или който си служи с неверни мерки или теглилки или с тактива, които не са снабдени със знак, че са проверени, се наказва с наказанието по предходната алинея.

При маловажни случаи по алинеи I и II наказанието е глоба до 2000 лв.

Разпоредбите на предходните алинеи се прилагат и за продавачи в държавни, кооперативни и обществени магазини, както и при оказването на услуги в държавните, кооперативните и обществените предприятия.»

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетения текст на § 6, заедно с поправката на законодателната комисия, моля, да гласува. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иван Чонос: (Чете)

«§ 7. След чл. 121 от същия закон се създава нов член 121-а:

«Който без съответно разрешение купи с цел да продаде или продаде купени с тази цел селскостопански произведения или стоки за масово потребление, се наказва с лишаване от свобода до 5 години или с поправителен труд.»

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетения текст на § 7, моля, да гласува. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иван Чонос: (Чете)

«§ 8. Чл. 207 от същия закон се изменя така:

«Който не изпълни или наруши законно разпореждане, заповед или наредба на орган на властта, се наказва с глоба до 200 лв.

Който не изпълни или наруши постановление, разпореждане, правилник, устав или друг акт, издаден или приет от Министерския съвет, се наказва с поправителен труд до три месеца или с глоба до 4000 лв.

При маловажни нарушения по предходната алинея наказанието е глоба до 2000 лв.

Под алинея II или III на този член попадат нарушенията на онези издадени или приети от Министерския съвет актове, които изрично се позовават на едната или другата от тях.

За нарушенията на алинеи I и III се прилага глава XXVIII от Наказателно-процесуалния кодекс.»

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетения текст на § 8, моля, да гласува. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иван Чонос: (Чете)

«§ 9. Чл. 275, ал. I от същия закон се изменя така:

«Който влезе през границите на страната без разрешение на надлежните органи или макар с разрешение, но не през определените за това места, както и чужд гражданин, който при същите условия излезе из пределите на страната, се наказва с лишаване от свобода от 3 до 10 години и с глоба до 20 000 лева.»

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетения текст на § 9, моля, да гласува. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иван Чонос: (Чете)

«§ 10. Чл. 276 от същия закон се отменява.»

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетения текст на § 10, моля, да гласува. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иван Чонос: (Чете)

«§ 11. В чл. 306 изразът «и 276» се заличава.»

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетения текст на § 11, моля, да гласува. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иван Чонос: (Чете)

«Особени разпоредби

«§ 12. Български гражданин, който е извършил престъпление по чл. 155-а от стария Наказателен закон и членове 275 и 276 от новия Наказателен закон, се освобождава от изтърпяване на наказанието, ако се завърне в страната в 6-месечен срок от влизането на този закон в сила.»

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетения текст на § 12, моля, да гласува. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иван Чонос: (Чете)

«§ 13. Наредбата-закон за снабдяване и цените се отменява.»

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетения текст на § 13, моля, да гласува. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иван Чонос: (Чете)

«§ 14. Членове 8 и 9 от Указа за уреждане на вътрешната търговия («Известия», брой 16/1952 г.) се отменяват.»

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетения текст на § 14, моля, да гласува. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме към последната точка от дневния ред:

Разглеждане закон-проекта за изменение наименованието на Министерството на строежите и пътищата.

Има думата дежурният секретар Иван Куршумов да прочете законопроекта.

Секретар Иван Куршумов: (Чете)

«МОТИВИ

към законопроекта за изменение наименованието на Министерството на строежите и пътищата

Другарки и другари народни представители! Министерството на строежите и пътищата изпълнява сградното строителство на всички ведомства и извършва строежа и поддръжката на държавните пътища в страната.

Тези две дейности се ръководят и контролират от две управления на министерството — Управление строежи, което ръководи и контролира изпълнението на индустриалното и културно-битовото строителство, и Управление пътища, което стопанисва, ръководи и контролира строежа и поддръжката на държавните пътища. Кадрите, които се занимават с тези две различни по своето естество дейности, нямат нищо общо помежду си. Подведомствените организации на двете управления — държавните строителни обединения и окръжните и околийските пътни управления, също нямат нищо общо помежду си. Това създава сериозни трудности на ръководството на министерството. Досегашният опит показва, че ръководството и контролът на тези две различни по своя характер дейности не могат да се извършват качествено и задълбочено от едно общо ведомство.

Министерският съвет с П-992-ро постановление от 24 декември 1952 г. обособи Управление пътища при Министерството на строежите и пътищата в Главно управление на пътищата при Министерския съвет. В бъдеще Министерството на строежите и пътищата няма да извършва стопанисване, строеж и поддръжка на пътната мрежа.

Това налага, в съгласие с чл. 17, точка 4 от Конституцията на Народната република България, наименованието на Министерството на строежите и пътищата да бъде променено в Министерство на строежите.

Като излагам горното, моля, другарки и другари народни представители, да обсъдите предложението законопроект и ако го одобрите, да го гласувате.

Министър на строежите и пътищата: **М. Грашнов**

ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение наименованието на Министерството на строежите и пътищата

Член единствен. Променя се наименованието на Министерството на строежите и пътищата на Министерство на строежите.

Председател Фердинанд Козовски: Има думата др. Иван Чонос да прочете предложението на комисията.

Иван Чонос: (Чете)

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на законодателната комисия по законопроекта за изменение наименованието на Министерството на строежите и пътищата

Законодателната комисия предлага на Народното събрание да се добави към член единствен на законопроекта нова алинея със следното съдържание: «Думите «Министерство на строежите и пътищата» и «министър на строежите и пътищата» във всички закони, правилници, наредби и др. се заменят съответно с думите «Министерство на строежите» и «министър на строежите»».

Съображения. Допълнението се прави, за да се уеднакви съответно и терминологията, употребявана досега в издадените закони и подзаконни актове с тази, възприета в законопроекта.

Председател на законодателната комисия: **Д-р Иван Пашов**

Председател: **ФЕРДИНАНД КОЗОВСКИ**

Председател Фердинанд Козовски: Пристъпваме към гласуване на законопроекта. Има думата др. Иван Чонос да докладва законопроекта.

Докладчик Иван Чонос: (Чете)

ЗАКОН

за изменение наименованието на Министерството на строежите и пътищата

Член единствен: Променя се наименованието на Министерството на строежите и пътищата на Министерство на строежите.»

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с така прочетения текст, моля, да гласува. Мнозинство, Събранието приема.

Другари и другарки народни представители! Дневният ред на днешното заседание е изчерпан. Бюрото на Народното събрание предлага следното заседание да се състои утре, 10 февруари 1953 г. и да има следния дневен ред:

1. Разглеждане законопроекта за установяване стабилност на работната сила в предприятията и учрежденията. Докладчик на законодателната комисия др. Пенчо Костурков.

2. Разглеждане законопроекта за избиране Народно събрание на Народната република България. Докладчик на законодателната комисия др. Никола Джанков.

3. Разглеждане предложението на група народни представители за избиране Върховен съд на Народната република България.

4. Разглеждане предложението на група народни представители за избиране Върховен съд на Народната република България.

5. Разглеждане предложението на група народни представители за избиране на съдебни заседатели на Върховния съд на Републиката — военна колегия.

Който е съгласен с така предложенения дневен ред, моля, да гласува. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигам заседанието.

(Вдигнато в 19 ч.)

Секретари: **ГЕОРГИ АРАЧИНСКИ**
ИВАН КУРШУМОВ

Стенограф: **СТОЯН ХРИСТОВ**